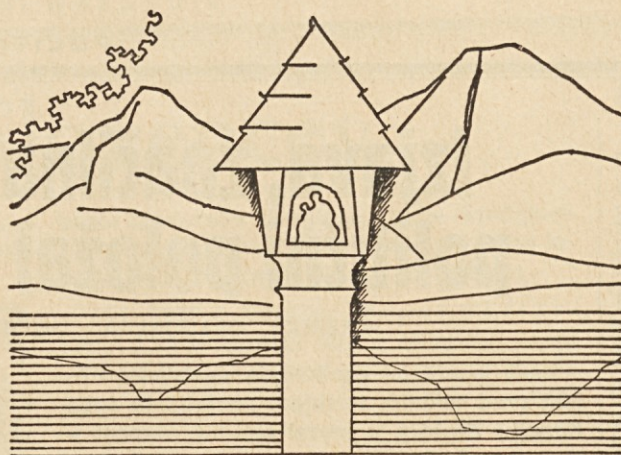

Koroški Slovenci in mednarodna manjšinska solidarnost

PO KONGRESU FUENS V FRANCIJI
DR. REGINALD VOSPERNIK

Narodni svet koroških Slovencev že več let aktivno sodeluje v mednarodnem solidarnostnem združenju evropskih narodnostnih in jezikovnih skupnosti, v Federalistični uniji evropskih narodnostnih skupnosti (FUENS). Od delegatov Narodnega sveta so prihajali v vsej dobi našega sodelovanja bistveni impulzi za strukturalno reformo te internacionalne zveze; med te iniciativne dejavnosti spada v zgodnji dobi sodelovanja ekspozé za spremembe, ki ga je predložil pred leti na graškem zasedanju centralnega odbora tedanji predsednik Narodnega sveta dr. Valentin Inzko.

Vsa prizadevanja našega sodelovanja so težila tudi v neposredni preteklosti po večji učinkovitosti FUENS, po decentralizaciji in po odpiranju nasproti tistim etničnim skupnostim, ki doslej še niso našle poti do FUENS.

Kakor je razvidno iz obširnega poročila o kongresu v keltsko-bretonskem mestu Saint Malo, počiva trenutno funkcija podpredsednika FUENS. Tako aktivno sodelovanje nam je trenutno onemogočeno iz več razlogov:

1. Priti bi moralo v prihodnji funkciji dobi predsedstva do resnične decentralizacije organizacijskih pristopov. Vedno znova se izkaže, da v generalnem sekretariatu v Kopenhagenu osredotočeno manjšinsko prizadevanje ne more prinesiti tistih konkretnih rezultatov, ki bi bili v interesu posameznih manjšin. Korak v smer regionalizacije pa je bil vsekakor že storjen s tako imenovanimi regionalnimi kongresi. V našem prostoru Alpe-Jadran je tak kongres organiziral v Trbižu v preteklem letu Narodni svet koroških Slovencev po svojih predstavnikih v FUENS. Treba je poudariti, da je srečanje manjšin uspelo, ker je bilo življenjsko in konkretno. Mogli bi si predstavljati, da bo sledil prvemu koraku drugi v obliki regionalnih sekretariatov.

2. Posebna naša težnja je odpiranje FUENS drugim narodnostnim skupnostim. V tem vprašanju bo verjetno prišlo do nekkih razpotij, kajti nekatere emigrantske skupine tako odpiranje onemogočajo. Po našem mnenju v okviru manjšinske zveze ne more biti prostora za organizacije, katerih deklarirani cilj je sprememba meja in preobrat družbenopolitičnih danosti. To so politična vprašanja, ki sodijo v druge sfere. Za nas v Uniji more biti merodajna edinole etnična zaščita v okviru držav, v katerih skupnosti živijo. Tiste emigrantske skupine, ki v svojem ustroju in delovanju takega irendentističnega gledanja ne kažejo, marveč želijo biti edinole zaščitnice samih sebe in skupin, ki se same ne morejo zagovarjati, pa bi morale dobiti v okviru FUENS poseben status.

3. S tem tesno povezana je seveda težnja po dostopu do etničnih skupin v socialističnih deželah. Tu imamo pred očmi predvsem Slovenijo, pa tudi ČSSR, Lužiške Srbe v NDR in druge narodne skupnosti v evropskem prostoru.

Nujno se bodo morali tudi bodoči kongresi pri izvolitvi predsedstva ozirati na te politične danosti in realnosti.

5. Končno pa bo treba v praksi — ne samo v teoriji — najti formulo za to, kakšne skupine so res etnične ali jezikovne skupnosti. Po naših predstavah naj bi gremij znanstvenikov — mislimo tu na primer na prof. Veiterja — od primera do primera ugotovil, kdo ustreza zahtevam etnične skupnosti.

(Dalje na 5. strani)

Srečanje narodnih skupnosti

„Intra muros“ bretonskega mesta St. Malo v Bretanji, ob obali Rokavskega zaliva, sredi ozemlja oživiljene narodne skupnosti Bretoncev se je zbralo nad 60 udeležencev na 22. kongresu Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti (FUENS). Preko polovice udeležencev je prišlo kot zastopnik učlanjenih narodnih skupnosti, preostali delež pa so tvorili gostje in strokovnjaki za manjšinska vprašanja. Vseevropski shod je bil za FUENS toliko bolj pomemben, ker je imel na sporedu tudi volitev predsedstva, v katerem so zavzemali koroški Slovenci mesto podpredsednika po dr. Vosperniku.

Zastopnika Narodnega sveta, dr. Reginald Vospernik, podpredsednik NSKS in podtajnik Narodnega sveta Karel Smolle, sta se udeležila tega kongresa, in sicer z jasnim konceptom za preureditev FUENS. Na mnogih sejah je odbor Narodnega sveta razpravljal o situaciji v FUENS, tako glede vodstva kot tudi glede organizacij članic, kot tudi glede na vse splošno politiko v tej manjšinski organizaciji. Narodni svet je prišel do sklepa, da je nujno potrebna sprememba glede osebe generalnega sekretarja, glede definicije manjšine oz. narodne skupnosti v smer direktnega avtohtonega zastopstva, glede razširitve FUENS na Vzhod in Zapad, glede široko koncipirane regionalizacije in federalizacije FUENS; v ta namen je bil Narodni svet sklenil, da se bo potegoval po dr. Vosperniku za predsednika FUENS, edinole na ta način je Narodni svet videl še možnost za nadaljnje široko sodelovanje s FUENS. V ta namen smo navezali stike s gradiščanskimi Hrvati, s Slovenci v Italiji, Južnimi Tirolci, Frizi in drugimi manjšinami, ki so vzajemno podprli predlog koroških Slovencev.

V četrtek, 24. maja, smo si ogledali mestno obzidje — St. Malo je keltsko-romanska naselbina morskih roparjev in je bila dolgo časa celo neodvisna republika — in zvečer je bila seja Centralnega odbora FUENS. Že na tej seji so se spet pojavila nesoglasja, predvsem med senatorjem dr. Volggerjem, Južnim Tirolcem, in generalnim sekretarjem, ki niso le osebnega, ampak predvsem političnega značaja. V petek nas je pozdravil župan mesta in sledilo je nadvse zanimivo predavanje univ. prof. dr. Korkischa o „Uradnem in sodnijskem jeziku“.

Na dveh primerih — Švici in Finski — je obrazložil predavatelj možne rešitve glede jezika pri sodnji in uradih. Kot zanimivost je omenil, da velja na Finskem dvojezičnost za občine, kjer tvori drugojezična skupina z 10 odstotkov in je dovoljeno tako občino

(sodnijski okraj) spremeniti v enojezično občino šele tedaj, če pade odstotek za dalj časa pod 8. Iz obeh primerov bi mogla avstrijska vlada izbrati marsikaj uporabnega za reševanje lastnega manjšinskega vprašanja, kajti v teh državah predstavlja urejevanje jezikovnih problemov le tehnično vprašanje, ne pa vprašanje političnega pritiska ali oportunizma.

Poročilo generalnega sekretarja Povla Skadegarda je izzvalo prvo široko diskuzijo, kjer smo gradiščanski Hrvatje, Frizi ter koroški Slovenci obrazložili naš novi načrt za delovanje FUENS v prid vseh evropskih manjšin in načeli tudi vprašanje zastopstva takih narodnih skupnosti, ki — po sedanjem gledanju FUENS — ne morejo „direktno zastopati“ svojih interesov. Jasno smo povedali, da more v ospredju našega

(Nadaljevanje na 5. strani)

Oster protest Narodnega sveta

Predsedstvo Narodnega sveta koroških Slovencev se je na svoji prvi seji bavilo med drugim z zopetnimi nacističnimi provokacijami napram koroškimi Slovencem, kot je to postavljanje „spominskega kamna“ pri krškem mostu ob velikovski cesti. Najbolj zaskrbljeno je predsedstvo nad tem, da je to postavljanje izvršila Koroška zveza brambovcev brez stavbnega dovoljenja pristojne občine. Oblast pa molči k tej očividni gonji proti koroškim Slovencem in Jugoslaviji. Ob tem primeru ponovno pozivamo pristojne oblasti, naj končno ukrepajo proti krivim organizacijam v smislu 5. odstavka člena 7 avstrijske državne pogodbe.

(dr. Janko Zerzer) in zapisnikarja so sledila posamezna poročila.

Predsednik Tischler je v začetku poudaril, da je NSKS dobil marca 1972 prvič po 23 letih glavni poklicnega tajnika. S tem se je moralo seve delo organizacije poživiti. Glavno skrb je bilo treba posvetiti že od vsega začetka občinskim volitvam, ki so bile določene za marec 1973. Aprila lani so se pogovarjali zastopniki obeh osrednjih političnih organizacij koroških Slovencev na Dunaju s kanclerjem Kreiskym. Kancler jih je seznanil z zakonom o dvojezičnih krajevnih napisih ter „dal številna zagotovila, urejena pa ni bila nobena zadeva“. Dunajski parlament je sklenil zakon o 205 krajevnih napisih. A čeprav je bila ta rešitev skrajno malenkostna, so ji ÖVP, FPÖ in KHD nasprotovali najostreje, „ker bi vsaka taka tabla dokazovala prisotnost Slovencev v deželi“.

„Ko so na povelje deželnega glavarja konec septembra bile prve table postavljene, je izbruhnila revolucija in podiranje tabel se je začelo. Parola je bila: 10. oktobra 1972 ne sme stati na Koroškem nobena tabla.“

Središča te gonje so bili Celovec, Dobrla vas in Škocijan. 9. in 10. oktobra so res zgornje vse table, varnostni organi so to početje mirno opazovali. Proti Slovencem so bile izgovorjene hude grožnje. Tako smo za 11. oktober sklicali zaupnike vseh narodnih organizacij v Celovec in na tem posvetu je

(Nadaljevanje na 2. strani)

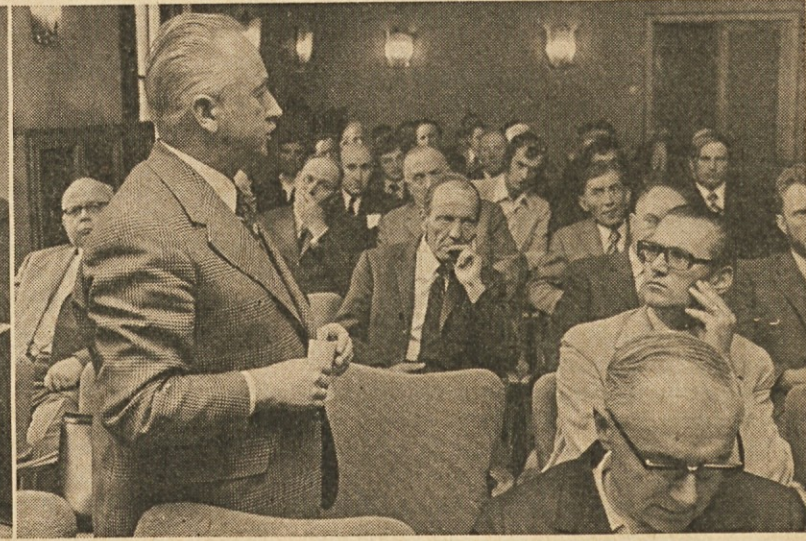
Složni v delu naprej!

- Dogodki zadnjega časa, zlasti pa sprememba pravil in novi poslovnik so bili povod, da je sklical odbor Narodnega sveta koroških Slovencev občni zbor za 31. maj 1973. Sicer je bil zadnji občni zbor šele 30. januarja 1972, toda omenjena dejstva so bila tehten vzrok, da se je sklical občni zbor, povezan z izvolitvijo novega odbora, že prej.
- Občni zbor je bil v modri dvorani Glasbenega doma v Celovcu, ker v Mohorjevi zaradi prezidave ni bilo na raz-

- polago ustreznega prostora. Prišli so delegati iz vseh krajev slovenske Koroške in spričali s tem svojo povezanost z delom v centrali.

Predsednik NSKS dr. Joško Tischler se je po kratkem pozdravu spomnil vseh članov, ki so umrli v pretekli poslovni dobi. Imenoma se je spomnil le dveh, Kočnikovega očeta iz Železne Kaple in Božičevega očeta iz Doba pri Pliberku. Udeleženci so počastili vse umrle člane in sotrudnike z enominutnim molkom.

Po izvolitvi predsednika občnega zbora

Leva slika (od desne): dr. Joško Tischler, dipl. jur. F. Warasch, dr. J. Zerzer, dr. M. Grlic in prof. J. Wakounig. Desna slika: Govori dr. V. Inzko.

(Foto: Trenkwalder)

(Nadaljevanje s 1. strani)

bilo soglasno sklenjeno, da se v tej težki situaciji obrnemo na podpisnike avstrijske državne pogodbe za pomoč. Kot Slovenci smo se obrnili na državo matičnega naroda Jugoslavijo, ki je državno pogodbo sopedpisala in smo ta korak objavili na tiskovni konferenci v Celovcu dne 12. oktobra 1972; nismo pa zavrnili stikov z avstrijsko vlado.“

Sledili so nadaljnji koraki v zvezi z internacionalizacijo našega vprašanja, ki je vse bolj razburkalo avstrijsko in inozemsko javnost.

„Kancler Kreisky nam je na razgovoru 6. aprila 1972 obljubil komisijo vlade in slovenske skupnosti, kar bi ustrezalo tudi smislu državne pogodbe. Na pritisk Tafelstürmerjev se je kancler odločil, da skliče komisijo strokovnjakov in zastopnikov strank in Tafelstürmerjev pod vtisom dogodkov 29. oktobra 1972 v Celovcu, ko je kancler kapituliral pred celovško ulico.

29. januarja 1973 smo prosili zaupnike in funkcionarje vseh narodnih organizacij na posvet v Celovec. 500 teh mož in žena je soglasno sklenilo, da se Slovenci te komisije ne udeležimo, da naprej vztrajamo pri internacionalizaciji vsega problema in neposrednih pogovorih z vlado.“

Mnenje znanstvenikov in strokovnjakov v komisiji pač nima moči proti zastopnikom strank in organizacij, ki dosledno zahtevajo „ugotavljanje manjšine“. Pod vtisom celotnega položaja je Kreisky vendarle povabil zastopnike Slovencev na pogovor. Srečanje, ki bi moralo prvotno biti že maja meseca, bo 28. junija 1973 na Dunaju. Zaupniki vseh narodnih organizacij so na zborovanju 15. maja 1973 pooblastili obe osrednji politični organizaciji, da se udeležita teh pogovorov. Pogovori morajo imeti za osnovo člen 7 dr-

Zahvala dr. Inzku

Narodni svet koroških Slovencev in uredništvo Našega tednika se dolgoletnemu odbojniku, tajniku, predsedniku in podpredsedniku ter sotrudniku in uredniku Našega tednika prav pristrčno zahvalujeta za ves njegov trud in vse njegovo prizadevanje v službi koroških Slovencev. Zavedata se, da ga je vodila pri njegovih naporih najboljša volja, da bi pomagal svojim rojakom v naporni težnji po popolni enakopravnosti.

žavne pogodbe, kajti „če se odmaknemo besedilu pogodbe, smo se odrekli pravicam, ki so nam v pogodbi zajamčene“.

„Na posvetu 15. maja smo se izrekli tudi za realizacijo kulturnega doma v Celovcu in zaprosili za pomoč našo avstrijsko vlado in naš matični slovenski narod, ker sami takega doma ne zmoremo.“

NSKS bo napel vse sile za doseg pravic, ki jih jamči člen 7 državne pogodbe, posvetil bo precejšnjo skrb internacionalizaciji, na znotraj pa bo skrbel za izgradnjo organizacije.

Poročilu predsednika Tischlerja je sledilo poročilo tajnika Filipa Warascha, ki je tudi podrobno analiziral zadnje občinske volitve. (Analizo bomo objavili v eni naslednjih števil.)

Na lastno željo je razložil še svoje gledanje podpredsednik dr. Valentin Inzko, medtem ko je 2. podpredsednik dr. Reginald Vospernik na željo udeležencev občnega zbora poročal na kratko o zadnjem shodu FUENS v St. Maloju v Franciji. (Glej uvodnik in komentar.)

Potem ko sta dr. Matevž Grilc in Karel Smolle razložila nova pravila in poslovniki, se je razvila zanimiva in obširna razprava. Nakazala je vrsto zanimivih vidikov, ki jih bo treba vsekakor upoštevati v novi poslovni dobi.

Glede personalne spremembe v predsedstvu Narodnega sveta koroških Slovencev bila mnenja deljena. Dr. Vospernik, dotedanji drugi podpredsednik Narodnega sveta, je v razpravi med občnim zborom naglasil, da se je osebno na pripravljalni seji za občni zbor zavzemal za složno rešitev vprašanja ter za občni zbor v jeseni, da bi moglo priti do temeljite presoje novih statutov in poslovnika na najširši bazi. Glede volitev novega odbora pa je bil mnenja, da je bil ožji odbor (sedaj predsedstvo) na zadnjem občnem zboru izvoljen za triletno poslovno dobo in da ni povoda za ponovne volitve. Vsi, je poudaril dr. Vospernik, delamo napake, vendar je treba iskati skupno narodno korist in znamenju naše vzajemnosti. Zanj je, kakor je rekel, nerazumljivo, da dr. Inzko na od g. Golavčnika predlagani

Izjava, značilna za trenutni politični položaj na Koroškem

KREISKY OBLJUBLJA „UGOTAVLJANJE MANJŠINE“

Lani jeseni je kapitulirala avstrijska oblast pred uličnim terorjem nacističnih tol. Kancler Kreisky je moral čuti 29. oktobra v Celovcu častne pozdrave kot „Jüdisches Schwein“, „Saujud“ in podobno. Ni še tako strašansko dolgo tega, ko je bilo ta pozdrav videti skoraj na vseh zidovih, ko je postal ta pozdrav brutalna resnica v kacetih. Tovar na smrti Auschwitz je spremenila milijone judovskih sobratov v prah in pepel. Bilo je še več takih iznajdb brezmejne človeške blaznosti.

Deželni glavar Sima je priznal 19. maja v Celovcu, da je žalostno, ko imamo zakon, ki ga nihče ne izvaja. Sicer je bil zakon o dvojezičnih napisih skrajno krivičen, rešitev nerazumljivo malenkostna. Toda dogodki so pokazali, da na Koroškem niti za tako malenkostno rešitev ni prostora. Oblast je kapitulirala. Nacisti so slavili zmago. Ugled Avstrije pa je padel in še pada. Preveč očitne so posledice tega, da Avstrija ni denacificirala. Nacisti so zavzeli postopoma najvišje družbene in politične položaje. Pogledjmo sam politični vrh Avstrije!

Pa je bil kancler Kreisky prejšnji teden v Celovcu. Obiskal je socialistične veljake, sestel se je s predsedstvom koroških socialistov. Čudno je bilo le to, da se sploh ni srečal z deželnim glavarjem Simo. Saj vemo vsi, da je bil Sima eden izmed odločilnih, ki so leta 1967 strmoglavili Pittermanna in postavili Kreiskega na vrh SPÖ.

Iz sobotne številke KTZ (2. junij, str. 1) povzemamo, da se Kreisky zavzema za neke vrste ugotavljanje manjšine. Bilo bi to „tajno kvalificirano ljudsko štetje, ki bi se dalo zagovarjati po pravilih mednarodnega prava“. Prevedeno v razumljiv jezik pomeni to, da se zdaj Kreisky sam zavzema za ugotavljanje manjšine. S tem bi seveda dosegli tisti krogi, ki jim je tudi najmanjši kos pravične rešitve za nas koroške Slovence že znak propadajočega nemštva, novo, važno zmago.

Preostane res le še vprašanje: Ali je res že zginil spomin na vse strahote nacizma? Kam ploveš, Avstrija?!

Iranski šah Reza Pahlevi zaključil obisk v Jugoslaviji

Iranski šah Reza Pahlevi je preteklo soboto zaključil svoj štiridnevni uradni obisk v Jugoslaviji (prispel je v sredo, 30. maja, v Beograd in ga zaključil v soboto, 2. junija, na letališču v Pulju).

Jugoslovanski predsednik Tito in iranski šah Reza Pahlevi, ki ga je spremljala tudi njegova soproga, sta se pripeljala na letališče v Pulju z Brionov. Ob koncu obiska so objavili tudi uradno sporočilo o pogovori med predsednikom Titom in iranskim vladarjem.

V sporočilu je rečeno, da sta državna poglavarja pozdravila začetek procesa dogovorov in sporazumov v mednarodnih odnosih, izrekla pa sta tudi skrb nad obstojem raznih žarišč vojne nevarnosti in pojavov politične sile.

Jugoslavija in Iran bosta storila vse za odpravo napetosti v svetu in ohranitev miru na temelju miroljubnega sožitja med državami ne glede na razlike v družbeni ureditvi. Obe strani sta se zavzeli za enakopravno udeležbo dežel v razvoju pri urejanju mednarodnih gospodarskih zadev. Predsednik Tito je še posebej seznanil iranskega gosta s pripravami na konferenco neuvršenih držav, rekoč, da politika neuvršenosti pomeni trden in pomemben dejavnik pri utrjevanju miru in varnosti na svetu. Končno, pogovori so zajeli tudi vrsto vprašanj s področja dvostranskega sodelovanja. Uradno sporočilo na koncu tudi pove, da je iranski vladar povabil predsednika Tita naj obišče Iran.

Papadopoulos proglasil „republiko Grčijo“

Grška vojaška junta je v petek, 1. junija, proglasila Grčijo za republiko. Sporočilo je dal sam predsednik vojaške vlade Papadopoulos, voditelj vojaškega udara leta 1967, ki se je tudi proglasil za predsednika republike.

Novi ustavni režim so polkovniki uvedli povsem nezakonito, z navadnim vladnim dekretom. V dekretu je med drugim rečeno, da bo prisega kralju, ki so jo dali ministri, oficirji in funkcionarji, veljala kot prisega „domovini, vladi in državi“. Papadopoulos je v svojem govoru obljubil, da bodo sklicali plebiscit o novi ustavni ureditvi države. Ljudsko glasovanje naj bi bilo avgusta letos, medtem ko naj bi bile nove parlamentarne volitve (prve po državnem udaru leta 1967) nekeje proti koncu leta 1974. Sicer je bil govor predsednika Papadopoulosa le oster napad na kralja Konstantina, ki živi že od decembra leta 1967 v izgnanstvu v Rimu. Papadopoulos je obtožil kralja sodelovanja z

„reakcionarnimi elementi v tujini.“ Kljub ponovnim opozorilom vlade, je rekel, se je kralj postavil proti oboroženim silam, spremenil se je v zarotnika, postavil se je na čelo skupine pustolovcev, saboterjev in celo morilcev in komunistov. Dalje je Papadopoulos naštel vrsto domnevnih kraljevih pobud „proti domovini“, od poskusa upora v Solunu decembra 1967 do dogodkov zadnjih dni. (V italijansko pristanišče Fiumicino pri Rimu je prispela torpedovka grške vojne mornarice „Velos“, katere kapitan je zahteval od italijanskih oblasti politični azil zase in za 30 mornarjev. Ladja „Velos“ je bila na pomorskih manevrih Atlantske zveze. Torpedovka „Velos“ je potem petdeset minut po izkrcanju kapitana in drugih mornarjev, ki so zaprosili za politični azil, odplula. Pred odhodom so se vkrcali na ladjo trije oficirji, ki so baje prišli iz Grčije in trije civilisti, po vsej verjetnosti agenti grške obveščevalne službe, ki so na ladji uvedli pre-

občni zbor s pozivom, naj vsi združimo vse sile za uresničitev ciljev, ki smo si jih zastavili kot narodna organizacija. Narodni svet bo deloval za koroške Slovence v smislu načel, ki so ga vodila že od vsega začetka naprej. Delo bo naporno in polno težke odgovornosti, kos pa mu bomo, če bomo složni.

NOVO PREDSEDSTVO NSKS:

dr. Joško Tischler
dr. Reginald Vospernik
dr. Matevž Grilc
dipl. jur. Filip Warasch
Karel Smolle
Jože Wakounig

iskavo. „Velos“ je nato dohitela druge grške ladje in nadaljevala z manevri v okviru NATO.)

Za grško vojsko so medtem že pred proglasitvijo republike odredili stanje pripravljenosti: vojaki ne smejo zapuščati vojašnic, prav tako so preklicali vse dopuste. V vojašnicah so bili 1. junija v glavnem zaposleni z odstranjevanjem simbolov monarhije in z brisanjem monarhističnih gesel po zidovih. Po uradih in javnih lokalih so odstranili vse slike kraljeve družine, ki jih bodo nadomestili s Papadopoulosovimi slikami.

Povsod v državi se nadaljujejo aretacije, zlasti visokih oficirjev, ki jih obtožujejo sodelovanja pri neuspelem poskusu udara pred nekako štirinajstimi dnevi. (V noči med torkom in sredo, 22. in 23. maja, so v Atenah odkrili zaroto, ki naj bi jo vodila nekdanja poveljnica grške mornarice admiralanga golfo-pulos in Mineos. Iz uradnega sporočila grške vlade je bilo razvidno, da bi po spodletelem načrtu morale iz vojaškega oporišča Salamina pri Pireju izpluti tri ladje in oddajati po radiu poziv grškemu ljudstvu, naj strmoglavijo sedanji režim. Obenem naj bi ladje postavile polkovniški vladi ultimatum, ter ga pozvale, da omogoči udeležbo pri vodenju države drugim političnim silam. Grški vladni predstavnik je tudi dejal, da je bilo v zaroti vpletenih še majhno število mornariških oficirjev, ki bi jih lahko prešteli na prste obeh rok.)

To je dokaj primerna pretveza, da bi očistili vojsko od vseh, ki so gojili simpatije do kralja. Sedaj so aretirali bivšega komandanta Fetsisa, potem še bivšega ravnatelja policije Spirionisa, nekdanja generala Vandfulakisa in Panouriasa ter polkovnike v pokoju Constantina, Mustachisa in Zarcadasa. Vse bodo postavili pred vojno sodišče.

Konstantin izjavlja

V nedeljo pa je s prestola pahnjeni grški kralj Konstantin v Rimu v poslanici, naslovljeni grškemu narodu izjavil, da je njegova odstavitev po polkovniškem režimu „nezakonito dejanje nezakonite vlade“. V navzočnosti svoje žene Anamarije je kralj Konstantin, ki že šest let živi v italijanskem glavnem mestu, pred svetovnim tiskom dal uradno izjavo in obdolžil vlado Papadopoulosa, da je proti njemu sprožila gonjo, ki ne ustreza resnici. On, Konstantin, bo vse svoje sile uporabil za ponovno vzpostavitev demokracije v Grčiji.

Normalizacija odnosov med Zahodno Nemčijo in Češkoslovaško

Zahodna Nemčija in Češkoslovaška sta zaključili 30. maja pogajanja o normalizaciji medsebojnih odnosov. Delegaciji obeh vlad sta se sporazumeli o kompromisni formuli, ki bo omogočila parafiranje sporazuma verjetno že sredi junija v Pragi.

Sporazum zadeva ključno točko pogajanj, in sicer pravno tolmačenje münchen-skih sporazumov iz leta 1938, s katerimi si je Hitler prisvojil ozemlje Sudetov. Kot je znano, so češkoslovaški pogajalci zahtevali, da bi pogodbo proglasili za „nično in neveljavno od vsega začetka“, medtem ko se je Bonn zavzemal za formulo, ki bi potrdila vsaj začetno veljavnost sporazumov, kar bi omogočilo zaščito pravic sudetskih Nemcev, ki so ob zaključku druge svetovne vojne zapustili Češkoslovaško. Gre predvsem za pravico do nemškega državljanstva in do odškodnine za imetje, ki so ga pustili ob odhodu. S slednjo zahtevo je zahodnonemška vlada želela vsaj delno kompenzirati visoke vsote, ki jih Praga zahteva od Bonna kot povračilo škode, ki jo je povzročila nacistična invazija Češkoslovaške.

O tem vprašanju — kot poroča zahodnonemško zunanje ministrstvo — so dosegli sporazum, ki je sprejemljiv za obe strani. Vsebine sporazuma niso uradno javili, v poluradnih krogih pa poročajo, da gre za formulo, ki ščiti pravice sudetskih Nemcev, istočasno pa preprečuje, da bi münchen-ski sporazumi imeli negativne posledice na politične odnose med obema državama.

Pogajanja med Zahodno Nemčijo in Češkoslovaško so se začela že pred dvema letoma ter so se zavlekla predvsem zaradi zunanjih okoliščin, predvsem zaradi težav pri ratifikaciji moskovskega in varšavskega sporazuma ter nesoglasij glede tolmačenja štiristranskega sporazuma o Berlinu, poleg tega pa sta obe strani soglašali o potrebi, da bi počakali na udrnitev procesa pomiritev med Vzhodom in Zahodom.

Umrl je dobrotnik Slovencev

Župnik Henrik Buddenkotte iz Twisted-na pri Kevelaerju mi je sporočil, da je v nedeljo, 13. maja 1973 zvečer, umrl prelat Avgust Hegenkötter, njegova „desna roka“, star 88 let, nepozabni prijatelj in dobrotnik Slovencev, saj je med našimi rojaki dušnopastirsko deloval nad 60 let.

Pokojni prelat Avgust Hegenkötter je bil rojen 3. maja 1885 v Neubeckumu v Vestfaliji. Po odlično končani klasični gimnaziji je študiral na teološki fakulteti v Münstru in bil 13. junija 1908 posvečen v duhovnika. Duhovniški poklic mu je izprosila — tako mi je često dejal — pobožna mati, ka ga je na božji poti v Telgte posvetila božji Materi. Ze kot bogoslovec je zvedel, da je živel na rensko-vestfalskem industrijskem ozemlju okoli 50.000 Slovencev, ki si služijo kruh v rudnikih in so bili brez slovenskega dušnega pastirja, tujega jezika pa niso razumeli. Zato je župnik Köster v Hambornu iskal duhovnike, ki bi bili večji slovenskega jezika. Prosil je bogoslovce v Münstru, naj bi se naučili slovenščine, da bi potem lahko delovali v dušnem pastirstvu med Slovenci v Porenju in Vestfaliji. Tedaj se je priglasilo deset bogoslovcev, pa samo dva sta vztrajala, slovenščina je za Nemce trd oreh, in sicer bogoslovec Jenster in Hegenkötter. V bogoslovju jih je slovensko učil prof. dr. Peters, ki se je slovenščine naučil v Škofji Loki.

Po novi maši je pokojni Hegenkötter prvičkrat obiskal Slovenijo, da bi se dodobra naučil slovenskega jezika. Dalj časa je bival v frančiškanskem samostanu v Kamniku, kjer so ga učili slovenščine bogoslovci, zlasti p. Janez Žurga. Tedaj je »v polni meri občudoval lepote slovenske zemlje, zlasti Karavanke, izvir Bistrice, cerkev sv. Primoža nad Kamnikom, Bled, Vintgar, slap Savice, Triglav in Julijce. Čudovite naravne lepote slovenske zemlje je v duhu občudoval do poslednjega diha.

Po vrnitvi v Vestfalijo je bil nastavljen za kaplana v Mörs-Meerbecku na levem bregu Rena. V tem kraju je tedaj živel okoli 3000 Slovencev iz Zagorja, Trbovelj, Dola in iz drugih krajev južne Štajerske. Vsako nedeljo je imel za Slovence božjo službo s slovensko pridigo. Nikoli ni mogel pozabiti slovenskega petja, tudi večglasnega, med slovensko božjo službo. Za Slovence je ustanovil Društvo sv. Barbare, zavetnice rudarjev, Bratovščino sv. rožnega venca in slovensko pevsko društvo. Svoje dušnopastirsko in kulturno delovanje med Slovenci v Meerbecku je skrbno popisal in je shranjeno v župnijskem arhivu. Poro-

čilo je pisano v nemščini in ima naslov »Das Marienvolk«. V prevodu se dobesedno takole pričenja:

„Ni naroda na zemeljski obli, ki bi imel na tako majhnem prostoru toliko Marijinih cerkva in kapelic, kot jih imajo Slovenci. V čudovito lepi deželi, ki jo obkrožajo Kamniške planine, Karavanke in Julijske alpe, živi okoli 1.500.000 katoličanov. Z vsakega hriba — pokrajina je gorata — opaziš najmanj deset do dvajset cerkva. Slovenci so Marijin narod...“

Po trinajstih letih je bil prestavljen kot župnik v Ossenberg, pa je še obiskoval Slovence v Meerbecku in med njimi dušnopastirsko deloval. V tem času je obiskal vse Slovence, ki so prebivali v münstrski in paderbornski škofiji, ker ni bilo slovenskih izseljenskih duhovnikov. V letih njegovega dušnopastirskega delovanja v Meerbecku in Ossenbergu sta obiskala Slovence v Porenju in v Vestfaliji škofa Jeglič in Tomažič ter pisatelj Ksaver Meško. Ob tej priložnosti je več tisoč Slovencev, pod vodstvom prelata Hegenkötterja in prelata Tensunderna, s slovenskima škofoma na čelu, poromalo na največjo Marijino božjo pot v Kevelaer. Slovenska škofa sta naše rojake bodrila, naj ostanejo zvesti Bogu in domovini. Tedaj so med raznimi slovenskimi pesmimi zapeli štiriglasno tudi Marija skož življenje. Sedanji kevelaerski dekan J. Oomen se še vedno spominja te pesmi in zatrjuje:

„Ko sem poslušal v naši baziliki Matere

božje slovensko štiriglasno petje tisočglave množice romarjev, sem kar strmel. Tako lepega petja še nisem slišal v Kevelaerju...“

Leta 1932 je župnika Hegenkötterja poslal münstrski škof v Beograd, da bi se naučil srbohrvatski, ruski ter ukrajinski jezik. Ob tej priložnosti je pridno pomagal beograjskim Slovincem. Zaradi bolezni se je moral vrniti v domovino, kjer je bil v rojstnem mestu operiran. Tudi na nezaželenih počitnicah se je učil ruščine in ukrajinskega jezika. Vse to mu je veliko pomagalo, ko je v zadnji svetovni vojni deloval dušnopastirsko tudi med Ukrajinci in Hrvatih ter Rusi, čeprav mu nemška vlada ni hotela dati dovoljenja. Nekoč bi ga bili kmalu aretirali nacisti in odpeljali v Dachau, pa ga je Marija rešila.

Med zadnjo svetovno vojno je vse svoje moči posvetil Slovincem, ki so jih nacisti tako rekoč iztrgali s slovenske zemlje. V oktobru 1941 je bilo izgnanih v nemška taborišča okoli 50.000 Slovencev iz brežiškega in krškega okraja. Tedanji münstrski kardinal van Galen — dejali so mu »Der Löwe von Westfalen« (vestfalski lev), ker se je bil uprl nacistom — mu je rad dovolil dušnopastirsko delovanje med Slovenci po raznih taboriščih. Prva Slovenka, ki jo je srečal v župniji Oederan — tod bivajo Lužiški Srbi — mu je potožila: »Kako smo nesrečni!« In res so bili tako žalostni, da v cerkvi niso mogli peti. Ko pa jih je poto-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Slikar Anton Benedik

Dne 14. junija letos bo minilo 115 let, kar je bil rojen leta 1858 na tedanjem Kranjskem, nekje v bližini Škofje Loke, slikar-samouk Anton BENEDIK. Okrog leta 1870 je prišel (bil je nezakonski sin) s svojo materjo na Koroško. Stanovanje sta dobila v Celovcu (najprej v Neue-Welt-Gasse, pozneje na Hlg.-Geist-Platz). Mati je hodila delat na kmetije v okolici Celovca. Leta 1893 ali 1894 se je poročil z Marijo Adej, doma v Zg. Sekiri. Njegova hčerka Marija, por. Lorber, še živi v Celovcu (vogal Rosentaler Str. — Waldhornstr. št. 11 prtl.)

BENEDIK je že kmalu začel slikati, svojo delavnico je imel na današnji 10.-Oktober-Str. (blizu sedanje pekarije Sebald Walter). Mnogo je delal pri umetnostnem slikarju Veiterju, kjer se je verjetno največ naučil. Ostal je vedno Slovenec, saj je dal svoji hčerki v slovenski tečaj v Celovcu. Bil je tudi v nekem odboru v Celovcu za

glasovanje leta 1920. Vse do svoje smrti (umrl je na posledicah gripe dne 4. maja 1942 v Celovcu) je umetniško delal.

V Celovcu je na St.-Veiter-Str. pri gostilni Scheliessnig slika angela varuha njegovo delo, ravno tako slika sv. Družine na voglu St. Veiter Str. in Krassnigstr. V hotelu Sandwirt je njegovo delo neki portret. V okolici Pliberka je poslikal več poljskih znamenj (križi ali kapelice). Slike v cerkvi v Glödnitzu so njegovo delo. V celovškem muzeju je več slik-portretov glav.

Leta 1909 ga je nagovoril tedanji provizor na Obirskem Rok Tojnko (rojen 16. 8. 1883 na Prevaljah — Marija na jezeru, umrl je leta 1924, star šele 40 let, v Spod. Trušnjah), da bi poslikal cerkev v Kortah. Eno leto je pripravljaj osnutke za slike v koroški cerkvi in leta 1910 je cerkev poslikal. Barve na teh slikah so še danes izredno sveže.

njihovega obiska, četudi jim je bil ta ali oni naklonjen. Prvič v skrbi za družino, da ne bo lačna, saj je treba v hribovitem predelu bolj trdo prijeti za delo kot na ravnem, drugič pa je moral hraniti za seme, zato ne sme izprazniti svoje kase do dna. Treba se je bilo tudi malo ozreti, kdo te opazuje, ko govoriš s tem ali onim. Če nisi ustregel, ni bilo prav, če pa si, je bilo pa tudi narobe. Hudobni jeziki so pa igrali veliko, toda žalostno vlogo, ki je pripeljala človeštvo do te tragedije.

Vsak človek ima svoje prepričanje, katerega naj ne vsiljuje drugemu in naj mu ga tudi nasprotnik pusti. Kajti kar meni ne ugaja, ne smem želeti drugemu, kar pa velja tudi obratno. Seveda imam pravico, da svoje mišljenje branim in ga celo gojim, toda ne v škodo drugega.

Težje je kmetič na samoti prebival to vojno, kot poljanec ali delavec v podjetju, ki je jedel na karte in ni imel sličnih obiskov. Če pa ti je jezik silil na plano, da bi nekemu dal „kontrola“, si ga pač potegnili nazaj, kar je bilo vsekakor boljše, kot pa da bi spravil samega sebe v kakšno taborišče, odkoder se jih je vrnilo prav malo in še ti kot okostnjaki in invalidi.

Trdno sem prepričan, da tisti, ki so okusili taborišča smrti, ne morejo nikdar glasovati zanje. Tudi mi, ki jih nismo okusili, smo mnenja, da naj bi se namesto taborišč gradili vzgojni zavodi, šole, otroški domovi in slično.

Res je, vsaka država ima pravico, da s svojimi vojniki brani svoje meje. Da so eni ali drugi to napačno tolmačili, se je tudi dogajalo. Zato bi moral priti v demokratičnih državah tak človek pred redno sodišče, kjer ima parvico, da si poljudno izbere svojega branilca. Toda ali so se držali mednarodnega prava zavojevalci, žal ne tu in ne tam. Kam smo zdrsnili? Sodišča, ki so bila na pravni podlagi, so razpustili, sodniki pa

Akademik Maksim Gaspari - 90-letnik

Te dni je v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti njen predsednik Josip Vidmar izročil akademiku slikarju Maksimu Gaspariju red dela z rdečo zastavo, s katerim je priljubljenega umetnika ob njegovi devetdesetletnici odlikoval predsednik republike Josip Broz Tito. Josip Vidmar je z najtoplejšimi besedami označil pomen jubilejantovega dolgoletnega dela in mu izročil tudi diplomu rednega člana SAZU (Slovenske akademije znanosti in umetnosti).

Ob 90. obletnici rojstva znamenitega slovenskega likovnega umetnika so odprli tudi njegovo razstavo v Kamniku, kajti vpravo mesto Kamnik se je z razstavo Gasparijevih zgodnjih in poznih del oddolžilo slovenskemu umetniku, ki je svoja mlada leta prebil v Kamniku in mu posvetil tudi precej svoje ustvarjalne domišljije. Na gradu Zaprice, kjer je kamniški muzej, lahko sledimo stopinjam, ki jih je z likovnimi sredstvi vsekal v steno življenja, od preprostega, že legendarnega slanika, ki ga je bolj s talentom, kot z znanjem naslikal za izložbo trgovine, v kateri je služil, in od ilustracij „Rokovnjačev“ pa do romantične ljudske pripovedke o zakleti kamniški Veroniki. Pa še po teh delcih, ki so še precej neobgledena, kar primitivna s stališča sočasne šolne estetike, hkrati pa že bogata tistih občutij, ki so spočela v študijskih letih na Dunaju klub „Vesno“ in njegov program, lahko stopamo tja do leta 1908 po stopinjah rasti in prvih dosežkov.

Takrat je mladi Maksim Gaspari rastel in umetniško zorel v ozračju likovnih tokov secesije in še zgodnejšega impresionizma, o čemer nam priča nekaj odličnih vinjet in ilustracij pisem svojim prijateljem in dobrotnikom in nekaj podob, zlasti po letu 1905. Oba omenjena tokova sta se mogla skupaj z na šoli pridobljenim realizmom lepo vključiti v program „Vesne“, seveda sta bila zato potrebna napori in znanje: Gaspari ju je vložil v to, da je iz teh prvih stkal svojo osebno različico umetnosti z izrazito narodno in narodnobudiljskim ali vsaj narodnoljubiteljskim obeležjem. To je postal, potem ko je pri umetnostnih programih navada, nekakšna zunanja oblika, skorajda uniforma ali vsaj obvezen dekor, in vanj je pozneje znal vselej spretno zaviti tudi povsem intimno človeška, pogosto osebna doživetja in včasih celo drame.

Na razstavi v Kamniku pa ni zastopano srednje, zrelo obdobje, polno nove in stare, etnografske in sočasno življenjske, krajinarske, portretne in folklorne tematike.

Mauthausen in njegove žrtve

V soboto, 19. maja, se nas je odpeljalo napolnjen avtobus iz treh dolin spodnje Koroške na romanje, ali kakor se vzame, tudi na izlet.

Naš cilj je bil predvsem nekdanje koncentracijsko taborišče Mauthausen, Melk, Marijino Celje in še ogled bazilike Seckau. Prva naša kratka postaja, da smo si malo dušo privezali, je bilo mesto Steyr, od tam pa smo nadaljevali pot v Mauthausen, kraj trpljenja in smrti nedolžnih ljudi.

Od leta 1938 do 1945 jih je bilo tu 206.000, od teh jih je darovalo življenje 110.000, to je več kot polovica obojega spola. Večina jih je bilo zaposlenih v kamnolomu, kjer je za vsakega, še danes, ko je vsega zadosti, kar potrebuje želedec, težko in neprijetno delo zaradi kamnitega prahu, ki je zdravju zelo škodljiv, kaj šele za jetnike, ki so bili vsekakor bolj pičlo hranjeni, kot ostalo delavstvo na svobodi. Ljudje raznih narodnosti se sicer niso razumeli v govorici, pač pa so pričale njihove udrti oči, da so si v trpljenju do pičice sorodni, sicer raznih poklicev, nevarni fizičnega dela, so bili umevno kmalu izčrpani, nakar je sledila plinska celica, njej pa zadnja postaja v plinskih pečeh.

V kamnolom so prišli od časa do časa zopet novi jetniki, ki so izpolnili vrzel, saj delo je bilo isto kot pri prejšnjih in isto brezupno stanje. Nosili so kamenje v krošnji, ki so jih uporabljali pred pol stoletjem naši predniki za nošnje opeke na stavbiščih. Ko sem se učil, sem jo nosil tudi jaz, toda število opeke meni primerno. Ta kamnita gmota, ki sem jo videl v krošnji, je bila vsekakor po mojem računu težka 40 do 45 kg. Sedaj si pa predstavljajte, izmozgan človek, ki

si mu lahko preštel vsa rebra, je po stopnicah, ki jih je bilo nič manj kot 186, nosil vsak dan 11 ur kamenje in to po neenakomernih stopnicah. Prva mogoče pravilno visoka 16 cm, druga 30, tretja 10, četrta 35 cm in tako naprej. Vsak človek ve, ki hodi po stopnicah neobremenjen v prvo ali drugo nadstropje, da jih ima za seboj kvečjemu 38 enakomernih, pa vem da jih je sit. Če pa z lačnim želodcem in obremenjen s 40 kg teže, po neenakih stopnicah pripihaš na zadnjo stopnico, potem si lahko prepričan, da tvoja bodočnost ne bo dolga, temveč kratka in žalostna.

Nisem eden tistih, ki privošči svojemu nasprotniku tisto, kar meni ni prijetno, toda temu peklensku, ki si je to izmislil v ta namen trpinčenja nedolžnih ljudi, da, temu bi pa vsekakor privoščil, upam da brez greha, mesec dni po 11 ur na dan in spremljan z esesovskim bičem.

SRAMOTA ZA CIVILIZIRANO EVROPO DVAJSETEGA STOLETJA

Gotovo je, da so imeli v carski Rusiji že dolgo prej taborišča v Sibiriji za gotove ljudi, naj bo že zločince, ki so prišli z zakonom navzkriž, ali pa so bili nelojalni napram državi, ali kaj sličnega. Rusija je bila, kot je še sedaj, prostrana država, v kateri se je delalo in se še delajo mnoge krivice, ki so še danes skrite. Toda v srcu civilizirane Evrope je to vnebovpijoči škandal.

Vsi vemo, da so največ trpeli ljudje v samotnih pokrajinah, kjer so se nahajali partizani, ki so pač morali neke dobiti živeti, da so ostali pri življenju. Jasno je, da niso bili pripravljeni umirati od lakote. Večina ljudstva se je bala

po hitrem postopku vrženi v taborišča in izročeni na milost in nemilost krvolokom, ki so jih izrabili za njih neprimerno delo ter se naslajali pri pogledu na trpine, ko so jim iztisnili zadnji mozeg še pri zadnjem vzdihljaju. Pri tem pa so morali v pismu na svojce pristaviti: „Jaz sem zdrav in mi gre dobro.“

Toda pogledimo stanje bolnikov 25. marca 1945. Za 16.457 pacientov je bilo na razpolago 6761 postelj, se pravi skoraj trije v eni in to bolniki, ki so itak bili že zapisani smrti. Zadnje dni v aprilu 1945 jih je umrlo 10.791 moških in 32 žensk, med temi 1853 s plinom, nekaj čez 400 ustreljenih na begu, 52 zaradi injekcij v srce, 49 samomorov, drugi pa so umrli zaradi izčrpanosti. Narodnosti, ki so jih tu nacisti uničevali, jih je bilo okoli petindvajset.

Tam, kjer je bila nekoč pralnica, je sedaj kapela, v kateri je g. Rovani daroval sv. mašo. Z molitvijo za vse rajne, ki so pustili tu svoje dragoceno življenje ali — kjerkoli že — odšli v prerani grob, naj jim bo lahka zemlja, v kateri koli so pokopani in naj jim bo Bog dober plačnik.

BENEDIKTINSKI SAMOSTAN V MELKU OB DONAVI

Ker smo se v Mauthausnu zamudili nekoliko dalj kot smo prvotno računali, smo prišli dokaj pozno v Melk. Ogromna poslopja na vzpetini so nam pričala, da ima samostan dolgo zgodovino, ki bi jo bilo treba obelodaniti. Toda na čerlast vam tega ne morem nuditi, ker je varuh cerkve že hotel zapreti vrata, ko smo mi prisopihali v eni sapi, da bi le še kaj važnega ujeli za naš potopis. Spretno nas je potiskal ven in se izražal bolj grobo kot nežno. Končno mu je g. Rovani zatrdil, da zmolimo samo kratko molitvico in (Dalje na 6. strani)

SPD „Danica“ gostila zборе iz Zahodne Nemčije

Prejšnji teden je imelo v gosteh SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni skupino treh zborov iz Nürnberga (Zahodna Nemčija). Ta skupina je vrnila obisk Danici, ki je bila lani 5. maja pri njih v Nemčiji v gosteh, kjer je imela dva nastopa. Nad 170 oseb je prispelo prejšnji četrtek v Št. Vid, kjer so jih pristrčno sprejeli pevci Danice.

Za petek pa je društvo organiziralo v farni dvorani v Škocijanu kulturno prireditev, kjer so nastopili pevci iz Nürnberga. V pozdrav jim je zapel mešani zbor Danice pod vodstvom Hanzija Kežarja nemško pesem.

V svojem pozdravnem nagovoru, ki ga je imel predsednik SPD Danice g. Stanko Wakounig v obeh deželnih jezikih, je v prvi vrsti pozdravil goste iz Nemčije, jim zaželel dobrodošlico in da bi se dobro počutili med koroškimi Slovenci. Med častnimi gosti je posebno pozdravil mestnega svētnika mesta Nürnberga, g. Raufa, župana občine Škocijan, g. Drobjescha, oba podžupana dr. Trinka in dr. Holzera, predsednika Narodnega sveta dr. Joška Tischlerja, predsednika Krščanske kulturne zveze, g. Lovra Kaslja in zastopnika Slovenske prosvetne zveze g. Foltija Hartmana. Predsednik se je zahvalil občini Škocijan za gmotno podporo, ki jo je nudila ob tej priliki prosvetnemu društvu Danici. Dejal je tudi, da je pesem tista, ki združuje ljudi raznih narodnosti.

V istem smislu je tudi spregovoril zastopnik gostov in želel, da bi se to prijateljsko srečanje nadaljevalo in se zahvalil za pristrčen sprejem.

Za uvod je še zapel mešani zbor Danica par koroških narodnih pesmi. Moški in mešani zbor iz Nemčije sta pela nemške narodne in umetne pesmi iz raznih nemških pokrajin, vmes pa je zaigrala godba na pihala. Vse skupine je vodil dirigent g. Wittek. Ob koncu se je v imenu občine Nürnberg zahvalil mestni svētnik Rauf vsem organizatorjem Danice in podaril spominska darila, enako tudi gospodu župniku Kogleku in županu Drobjeschu.

Predsednik g. Stanko Wakounig se je še enkrat zahvalil gostom za kulturni u-

žitek in poklonil dirigentu Wittku spominska darila, se zahvalil občinstvu, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička.

Ob koncu samo čestitamo funkcionarjem društva Danice, predvsem pevovodji g. Hanziju Kežarju in predsedniku g. Stanku Wakounigu za dobro organizacijo in za idejo, da so navezali stike z drugo narodnostjo in s tem pokazali raznim „škocijanskim društvom“, da znajo res v pravem smislu misliti evropsko!

Vprašati pa se moramo, kdaj bo možno dobiti na Koroškem stik s kakim nemškim kulturnim društvom? Od strani koroških Slovencev gotovo ni težav, to je pokazalo tudi društvo Danica, da si želimo takih srečanj. Čudno se nam zdi, da je koroška javnost skoraj popolnoma prezrla to izredno srečanje.

Občni zbor KDZ

Dne 29. 5. je imela KDZ izredni občni zbor, na katerem je bil po obračunu starega odbora, ta razrešen.

Sledile so volitve novega odbora, katerega predsednik je postal Peter Millionig. Nadalje so bili v odbor izvoljeni: Roland Grilc, Marko Kreutz, Nante Olip, Anton Rutar in Marta Rutar.

Novi odbor hoče z aktivnim delom pokazati javnosti, katera je v zadnjem času dokaj malo slišala o KDZ.

V sosvet so bili izvoljeni: prefekt Jožef Vidic, prof. Jože Wakounig in sodnijski tolmač Karel Smolle.

Kot zastopnik Narodnega sveta je bil navzoč Karel Smolle, soustanovitelj Koroške dijaške zveze, ki je zagotovil mladim kulturnim delavcem vso podporo in pomoč Narodnega sveta pri njihovem bodočem delu.

Štornikova mama v Št. Jakobu - 90 let

Konec maja je praznovala Štornikova mama, Katarina Štornik, svoj 90. rojstni dan. K jubileju se ji je poklonila deputacija občinskega sveta z županom na čelu in ji predala častno darilce. Farna družina je jubilej Štornikove matere praznovala ob sv. daritvi. Jubilatka je mati 11 otrok, od katerih sta dva umrla, 19 vnukov in 9 pravnukov. Skupno s svojim možem sta obdelovala malo kmetijo, mož je bil hkrati čislani gozdni delavec. Pred 13 leti je postala vdova in se ob delu in skrbi veseli svoje številne družine. Fara in občina jo spoštujejo kot verno in marljivo mater, ki je živela samo za svoje. Jubilatki želimo obilo zdravja in prijeten življenjski večer.

VOGRČE:

Materinska proslava v znamenju Milke Hartmanove

Kar trdna navada je že postala vsakoletna materinska proslava v Vogrčah. Letos se je zaradi mnogih majskih prireditev zavlekla do nedelje, 3. julija. Ker pa so matere vedno in otroci vedno, je tudi proslava lahko vedno, glavno je, da se sploh priredi, ker zahteva mnogo priprave, dela in skrbi. Letošnja proslava je bila nekaj prav posebnega.

21. maja je naša pesnica Milka Hartmanova v Trstu prejela literarno nagrado „Vstajenja“ za svojo pesniško zbirko „Lipov cvet“. Pri tej proslavi sta jo zlasti univ. profesor in kritik Martin Jevnikar in prof. Jože Peterlin prikazala kot pomembno ljudsko pesnico in kulturno delavko. V drugo državo je šla po priznanje. Kaj pa na Koroškem?

V Vogrčah se je porodila misel: **Materinska proslava naj bo obenem Milkina proslava.** Zato smo uporabili le Milkinе stvari: pesmi, skladbe in igrice. Izrabimo skrite zaklade Milkinеga talenta, in če jih večji kraji ne izrabijo, jih bomo vsaj v malih Vogrčah! Milka zna biti preprosta, pozna otroško

dušo in nam s svojimi pesmimi, melodijami in prizori zna vzbuditi domačnost in pristrčnost, ki jo prav ob takih priložnostih potrebujemo. Mnogim svojim pesmim je sama zložila melodijo in so napevne, prijetne.

Spored je obsegal 5 deklamacij, 9 pesmi in štiri prizore in še tri nemške točke. Vse pesmi je seveda naučila gđc. Milka sama s svojo kitaro, prav tako rajanje. Vodile so petje z otroki še ga. Vida Koncilijska, rinkelške otroke ga. Marica Zdouc, s kitaro je spremljala Micka Lubas.

Najprej so nastopili rinkelški otroci posebej. Kar dobro znajo peti in „čivkati“, zato so nastopili tudi v prizoru „Deklica in ptički“ in vsi ptički razen vrabčka so nam zapeli in zarajali: Mamice imamo radi.

Vogrški otroci so poleg petja sodelovali

v treh Milkinih prizorih: „Otroška dobrot“, „Ravs in Kavs“ in pa „Ajdovi žganci“. Zadnji prizor je posebno prosrečen zaradi smešne vsebine in pa, ker so ga naši mali igralci podali tako sproščeno, naravno, kot da so na odru doma in so povzročili dovolj smeha. Saj ni bila le igra, ker je bilo pravo kisle mleko in pravi ajdovi žganci, na katere so otroci tako težko čakali, pa je prišel obisk iz Celovca in so potem lačni „Celovčani“ vse pojedli.

Materinska proslava je vedno lepo družinsko srečanje, je darilo in zahvala vsem našim živim in rajnim materam, nudi priložnost otrokom, da sodelujejo, se vadijo v nastopanju in pojejo in igrajo lepo domačo besedo. Posebej pa je bila pomembna, ker je vsa vsebina izvirno delo naše koroške pesnice in je toliko lepega in vzgojnega, da je vredno uporabiti in osvetliti.

Hvala vsem materam, ki so nam dale pridne in nadarjene otroke, pa tudi gđc. Milki Hartmanovi in vsem, ki so sodelovali pri materinski proslavi!

Kjer je sonce, tam so rože

S prireditve naših gospodinjstkih šol

Vsak majnik nam poleg drugih lepot nudi še dva posebno lepa praznika: Dni, ko sta v gospodinjstkih šolah v Št. Rupertu pri Velikovcu in v Št. Petru pri Št. Jakobu zaključni prireditvi in razstavi. Ob takih dneh se vse, kar slovensko in versko čuti, zbere v enem izmed imenovanih krajev.

V Št. Rupertu so letos postavili zaključek šolanja z razstavo in prireditvijo v nedeljo, 13. maja. To je bila obenem materinska nedelja. V govoru, ki ga je imela gospa učiteljica Anica Vrečar, je poslanstvo šol za vzgojo vernih, slovenskih mater, še posebej poudarila. Gledalci so dvakrat napolnili dvorano, da bi videli, kako znajo dekleta nastopati. V ličnih nošah so bile kot rože, ki so se razcvetele ob ljubezni staršev doma in v samostanskem zavetju ob skrbni vzgoji sester. Dekleta so se natančno naučile igre, pa tudi deklamacij in petja. Po-

sebnost vseč je bilo rajanje po narodnih pesmih, ki je prikazovalo, kaj dekleta delajo. Razstava je bila prava paša za oči. Nekateri so si jo po večkrat ogledali.

Ogromno delo so izvršile kuharice. Naproke in nakuhale so nešteto tort, peciva; pripravile so narezke in druge dobrote za pod zob.

V zgornjih prostorih pa smo občudovali to kar ostane. To so bile umetnine v vezenju, pletenju, kvačkanju in drugih tehnikah. Vsi ti izdelki bodo v okras naših domov.

ŠT. PETER V ROŽU

je bil v nedeljo, 20. maja, skoro premajhen za vsa vozila in vse obiskovalce razstave in prireditve v samostanski šoli. V sedmih velikih prostorih smo mogli občudovati dela pridnih rok. Koliko novih idej so imele

učiteljice. Koliko so jih pridne učenke izvedle! Čudovite vezenine z narodnimi motivi so dragocenost, ki je ni mogoče preplačati z denarjem. Nove tehnike npr. barvanje blaga, izdelovanje nakita med mladino vzbujajo vedno več zanimanja. Dekleta so izdelala reči za vsakdanjo uporabo, pa tudi okrasne predmete za posebne prilike. Na odru so gojenke nastopale zelo samozavestno in prepričljivo. Doživeto so odigrale Mlakarjevo „Ubogo Kristino“. Tudi petje in deklamacije so žele veliko odobravanja.

Vsakoletni zaključni prireditvi v Št. Rupertu in Št. Jakobu sta najboljša priporočila za ti dve šoli. Moderni čas sicer delo gospodinje nekako omalovažuje, brez nje pa nikakor ne more biti. Še zmeraj žena podpira tri vogle pri hiši. Na njej sloni tudi duhovna zgradba družine. Teža vzgoje, značaj družine, vernost in zavednost, so predvsem njena domena. Mati je še zmeraj tista, ki dom ogreva, ga olepšuje, ga dela prijetnega. Ključ po dobrih materah je tudi v današnji dobi več kot upravičen. Prav v naših sesterskih šolah dekleta dobijo vse, kar bodo v življenju same potrebovale in kar bodo razdajale tudi drugim. Saj, kjer je sonce, tam so rože!

Marija Inzko

Pevski koncert v Št. Vidu v Podjuni

V soboto, dne 19. maja, je domače društvo „Danica“ priredilo pri Voglu v Št. Primožu pevski koncert. Gostoval je mešani pevski zbor „KRKA“ iz Novega mesta.

Po kratkem pozdravu predsednika društva „Danica“, je domači zbor zapel nekaj koroških narodnih v poklon pevkam in pevcem iz Slovenije.

Nato nam je zbor „Krka“, ki obstaja šele kratak čas, zapel pod vodstvom znanega in veččega dirigenta Radovana Gobca šopek narodnih in umetnih pesmi.

Nismo se mogli načuditi kvaliteti tega ansambla. Čeprav vodi Radovan Gobec zbor šele pol leta, je tako pevka kot izrazna ravan zbor, kot posameznega pevca, močna.

Zbor „KRKA“ je zbor istoimenske tovarne zdravil in farmacevtskih izdelkov, in je prvič v svoji kratki dobi nastopil v inozemstvu. Da je ravno med koroške Slovence ponesel svojo kvalitetno pesem, nas še posebno veseli.

Upamo, da bomo ta zbor lahko pozdravili še med nami. Po koncertu je bilo pri Voglu srečanje pevcev in prijateljev zbor „Danica“ s pevkami in pevci iz Novega mesta.

ZA TISKOVNI SKLAD SO DAROVALI:

Slovenski bogoslovci, Salzburg	300.—
M. H., Rebrca	100.—
Simon Sekol, Dobrla vas	100.—
Ludvik Augustin, Dobrla vas	50.—
Tomaž Mikl, Bekštanj	40.—
Herbert Engele, Gradec	30.—
Luka Potočnik, Bistrica v Rožu	30.—
Anton Fugger, Rožek	20.—
Vsem darovalcem iskrena hvala!	

SAK prireja binkoštni nogometni turnir

NA IGRIŠČU V GLOBASNICI

na binkoštno nedeljo, 10. junija 1973, s pričetkom ob 13. uri.

Igrajo
SAVA-Kranj
ŠC Globasnica
SKO Šmihel
SAK

Vstopnina: 20.— šilingov

VSI PRISRČNO VABLJENI!

ZANIMIVA RAZSTAVA V SLOVENJ GRADCU

Zadnjo nedeljo so odprli v dvorani Nove galerije v Slovenj Gradcu razstavo „Likovni umetniki 72“. Pripravil jo je Umetniški paviljon Slovenj Gradec. Razstavljajo domači umetniki Drausbahe, Gnamuš, Grošelj, Pečko, Repnik, Slivnikarjeva, Tisnikar in Zavolovšek.

Vabimo vse rojake, da si ogledajo to zares zanimivo razstavo.

MLADINSKI DAN

MLADINA SREDI KONFLIKTOV

17. junija 1973
v Št. Ilju

Govor Mirka Isopa na šolski prireditvi

K šolskemu prazniku v Št. Petru je spregovoril domačin Mirko Isop, sedaj kaplan v Dobrli vasi.

Zaključna prireditev gospodinjskih šol zbudi v tem ali onem obiskovalcu vtis, da postaja takšna prireditev usakdanja. Večina izmed vas si skrbno ogleda razstavo in se udeleži, kot izraz povezanosti in zvestobe do šole, tudi proslave. Gotovo boste mnenja, da je vsako leto opaziti nekaj novega. Ne samo, da so vedno nove gojenke, ki se ob skrbnem vodstvu častitih sester marsikaj naučijo za poznejše življenje. Vsaka zaključna proslava je obenem zrcalo vaše zvestobe do te šole.

Z žalostjo ugotavljamo, da število učenk iz leta v leto pada. Vzroki so različni: mnoga dekleta vleče sezona, druge ne kažejo pravega veselja do učenja ali pa starši nimajo prave uvidevnosti.

dom in družino. V izpolnitvi tega cilja je dana podlaga za pravo družinsko srečo.

V mlajši preteklosti se je dekleta ob materi mnogo naučilo. Dandanes pa dekleta često nimajo prilike, da bi se kaj priučila posebno tedaj, če je mati poklicno zaposlena. Iz tega vidika gledano je gospodinjska šola neobhodno nadomestilo — obenem je to šola bodočnosti in življenjske samostojnosti.

Zato sta razstava in prireditev predvsem namenjeni staršem hčera, da vidijo in se na lastne oči prepričajo o važnosti in dejavnosti gospodinjske šole.

To jasno spoznanje bo moralo poroditi v srcu vsake matere in vsakega očeta željo in sklep: tudi moja hčerka naj bo obogatena z najlepšo doto, ki jo posreduje gospodinjska šola vsakemu dekletu.

Mnoge starše je ta odločitev obremenila z neizogibno skrbjo: kako bomo plačali? Ta

sveti staršev so za mladega človeka često samo izraz zastarelosti in zakrknjenosti. Ker čutijo odpor, zato pa starši resignirajo. Zavedajoč se dejstva, da mladega človeka predvsem oblikuje vpliv soljudi, družbe, sveta, bomo spoznali, da je neobhodno potrebno, nuditi mlademu človeku takšno okolje, v katerem ne bo obvarovan zunanje vpliva, ampak bo s pomočjo odraslih našel trdna tla pod nogami mladostne hoje. In takšno okolje nudita prav gotovo gospodinjski šoli naših sester, ki posredujejo mlademu dekletu temeljito gospodinjsko, značajno in versko omiko. Doživetje istomislečih pa pripomore k razvoju prave družabnosti. Ob marljivem sodelovanju bo vsako dekleta našlo na tej šoli tisto bogastvo, ki jo bo dnevno obogatilo v poznejšem življenju.

Veliko pričakujemo in zahtevamo od dobrega dekleta. Brez prave življenjske usmeritve se bo le težko znašlo na križišču mladostnega življenja.

Ivan Zorec je v „Stiškem tlačanu“ slikal podobo dekleta:

„Dekle naj bo kakor cvetka, čista in nežna — a spet ne kakor cvetka: metuljev naj se otepa!

Kakor zvezda naj bo, tako vzvišena in mila — pa ne kakor zvezda, ki mežika vsem!

In kakor cerkev — pa vendar ne kakor cerkev, ki vabi z vsemi zvonovi.

Pa kakor sonce naj bo — in vendar ne kakor sonce: jutraj in zvečer naj ne zardeva.

A kakor grozdje bodi, polno sladkosti — a spet ne kakor grozdje, ki ga obirajo veseli ptiči!“

Da bodo naša dekleta dosegla ta cilj, je potrebno le eno: matere in očetje, zaupajte vaše hčerke gospodinjski šoli šolskih sester — vaša hčer bo postala bogata in vi ne boste razočarani!

Gustav Januš nagrajen

V Domu umetnikov v Salzburgu bo odprta do 15. junija razstava del avstrijskih likovnikov, med njimi tudi našega rojaka Gustava Januša. Razstavo je omogočila znana tvrdka papirja Borregaard v Halleinu. Nekatera dela so bila nagrajena. Žirija, v kateri je bil slikar Herbert Breiter, umetnostni pedagog Adolf Degenhardt, direktor dunajske Albertine Walter Koschatzky, grafik Helmut Laimer, kulturni redaktor Max Kaindl-Hönig ter uslužbenca tvrdke Borregaard Peter Hueber in Konrad Kathan, je prisodila prvo nagrado Herwigu Bayerlu iz Salzburga za list: na rdečem ozadju je v spodnji tretjini črno vtisnjeno golo drevo in dvojica, ki se oddaljujeta gledalcu. Drugo nagrado pa je prejel naš rojak iz Podrožčice Gustav Januš za list, ki izžareva brezskrbno veselost. Januš je na tem listu razporedil na beli površini vrsto veselih predmetov, kot bi nastale iz otroške fantazije. Tretjo nagrado je dobila Ingrid Opitz z Dunaja, njen list kaže jasno, toda nepri-siljeno problem prekinitve nosečnosti. Prvonagrajenec je dobil 15.000 šil., Gustav Januš (2. nagrada) 10.000 šil., Ingrid Opitz pa 5000 šilingov.

MEDNARODNO SREČANJE PISATELJEV V BREZAH

V nedeljo so zaključili mednarodno srečanje pisateljev v Brezah (Fresachu). Okoli 40 literatov se je zbralo v petek, 1. junija, da bi na tem pisateljskem forumu debatirali o glavnih temah: „Zakaj sploh še pišemo?“ Iz Jugoslavije so prišli Slovenci Jaro Dolar, Jože Šmit in France Filipič. Navzoči so bili še pisatelji iz Romunije, Madžarske, Zahodne Nemčije in seveda domači književniki.

Srečanje narodnih skupnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

delovanja stati vedno korist manjšin in da ni namen FUENS, biti nosilec nekih ideoloških teženj ali političnih koncepcij, ki imajo kot izhodišče neki politično-družbeni sistem, kateremu naj bi FUENS posredno ali neposredno služila. Oporavali smo dosedanje pozicijo FUENS, ki jo je le-ta zavzemala do vzhodnih držav in smo predlagali, da se naj zaradi tega članstvo nekaterih organizacij preveri, ki jim je bolj pri srcu preobrazba političnega reda ali mej neke države, kot pa blaginja manjšine, ki jo baje zastopajo. Pokazala so se močna nasprotstva, predvsem med nemškimi manjšinami na eni strani in ostalimi skupinami na drugi strani.

V soboto nas je avtobus peljal po čudoviti okolici ob meji Bretanje in Normandije med drugim na utrdbo S. Michel. Zvečer nam je bretonska narodna skupnost pokazala z glasbo na dude in pesmimi ter narodnimi plesi živo prisotnost bretonskega keltskega naroda.

Volitive predsedstva v petek so doživeli svoj višek, ko je zastopnik Narodnega sveta tudi v imenu gradiščanskih Hrvatov, Slovencev v Italiji in drugih somišljenikov prebral izjavo, zakaj ne podpirajo predsedniške kandidature Danca Jörgensena — čeprav se Narodni svet in druge organizacije s politiko Dancev skoraj docela strinjajo in visoko cenijo g. Jörgensena — in zakaj želijo nujno novo osebo na mesto generalnega sekretarja. Kljub temu, da je nato generalni sekretar po novo izvoljenemu predsedniku Jörgensenu dal vedeti, da „danes zadnjič kandidira za mesto generalnega sekretarja“, so omenjene manjšine povedale, da se ne morejo strinjati s tem, da „večji del germanskih manjšin hoče zopet pod vsakim pogojem postaviti tako predsednika kot generalnega tajnika“. V izjavi so manjšine vzajemno povedale, da „tako dolgo ne bodo sodelovale v FUENS in bodo torej začasno ustavile vse delovanje v okviru FUENS, dokler FUENS ni izvedla reforme v tej meri, da je možno smiselno, vseobsežno, uspešno in predvsem direktno sodelovanje avtohtonih manjšin — v smislu federalističnih načel.“ Dr. Vospernik se je odpovedal svoji kandidaturi tako glede predsednika kot glede podpredsednika, ko smo uvideli, da tudi poziv zastopnikov Južnih Tirolcev za „slovenskega predsednika“ ni bil upoštevan. S tem v zvezi je zanimiv napad na dr. Vospernika, ko so mu očitali, da je govorjenje Slovencev o „neonacizmu v Avstriji“

brez podlage in je proti našim izvajanjem neki znan Avstrijec-gost, celo bil mnenja, da „mora v imenu Avstrije zavrniti trditve o duhu neonacizma v Avstriji pri odstranjevanju dvojezičnih topografskih napisov“ in da je „prišlo na Koroškem do protinemiških izpadov“. Širile so se celo novice, da Slovenci nismo „smeli“ dobiti predsednika, ker smo „v konfliktu z našo vlado“, ko nismo šli v komisijo za dvojezične napisse. Kdo je stal za tako ozadnjo kampanjo proti nam Slovincem, nismo mogli ugotoviti; tako argumentacijo smo Slovenci odločno zavrnili.

FUENS brez slovanskih manjšin — doslej smo bili kot se zdi v prvi vrsti za štafazo, okras — tega so se bale vse narodne skupnosti, zato je bil dr. Vospernik pod pogojem izvoljen za podpredsednika, da izvolitev sprejme. Dr. Vospernik zaenkrat ni sprejel, vendar je bil sklep, da se mesto drži do Vospernikove odločitve prosto. Bretonci, ki so se dali izvoliti v predsedstvo (eden izmed podpredsednikov je Lemoine) so jasno branili reformo v FUENS in samo pod tem pogojem sodelujejo. Frizi so nakazali možnost nove organizacije. Celotno nekaterim zastopnikom nemških narodnih skupnosti je postalo jasno, da je FUENS dospela na razpotje.

Slovenci smo dosti dolgo molčali. Novo izvoljeni predsednik Jörgensen je najavil svoj obisk pri koroških Slovincih.

-SKa-

Koroški Slovenci in mednarodna manjšinska solidarnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

Dokler ne bo prišlo vsaj do mentalnih korakov v smer nakazanih reform, bo funkcija podpredsednika FUENS v moji osebi počivala, ne bo aktivnega sodelovanja. Te abstinence ne prakticiramo iz užaljenosti ali zaradi tega, da bi pač drugi opravili nujno potrebno delo, ampak iz načelnih vzrokov. Dosti dolgo smo v okviru FUENS opozarjali na te odprte probleme — na kongresu v Karlstadu pred dvema letoma, na zasedanju centralnega odbora v Münchnu. Zdaj je na novoizvoljenem predsedstvu, da stori svoje. Prepričani smo, da so vsi dobre volje in želijo manjšinam v optimalni meri koristiti. To je tista vez, ki nas vse druži in nas bo privedla nekega dne — tako upamo — nazaj v aktivno sodelovanje.

Gojenke gospodinjske šole v Št. Rupertu pri Velikovcu s č. šolskimi sestrami

Dekle je ustvarjeno, da postane ognjišče družine, to se pravi: da zna gospodariti, voditi gospodinjstvo, vzgajati otroke... Vse te lastnosti pa dekletu niso položene v zibel, temveč si jih mora prisvojiti v marljivem prizadevanju. Številni so zakoni, ki so se razbili ob skali ženine nesposobnosti. Mož je v prvi vrsti poklican, da v potu svojega obraza pridela kruh za družino. In žena? Njeno poslanstvo se izraža v skrbi za

velika skrb je zdaj odpadla. Učne pripomočke in denarno podporo nudi država vsakemu dekletu, posebno pa še tistemu, ki ima dobro spricovalo.

No, ali je še kaj nejasnega? Treba je samo še izpolniti prijavnico in hčerka bo deležna najboljših priprave za življenjsko bodočnost.

Mnogi starši so obupani, ker se jim mladina izmika. Dobrohotni opomini in na-

MEDNARODNI GLEDALIŠKI TEDEN V BELJAKU

V Beljaku so v Kongresnem domu v nedeljo odprli mednarodni gledališki teden, tako imenovani „spectrum 73“, ki bo trajal do nedelje, 8. junija.

Alfred Meschnigg, ki je glavni vodja prireditve, je na otvoritvi poudaril, da gre tu za nekaj edinstvenega v Avstriji, nastopajo pa gledališke skupine, ki uprizarjajo najnovejša dela gledališke umetnosti. Sodeluje 12 gledališč iz raznih evropskih mest, med njimi tudi eksperimentalno gledališče „GLEJ“ iz Ljubljane, ki bo dalo danes, v četrtek, v Celovcu predstavo tudi za dijake in dijakinje Slovenske gimnazije z deli Bojana Štiha „Spomenik G“ in Milana Jesiha „Limit“.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V CELOVCU

vabi na tradicionalno

SREČANJE ZAMEJSKIH SLOVENSKIH PLANINCEV

v nedeljo, 17. junija, ob 11.30 na vrhu Ojsternika v Karnijskih Alpah. Sledilo bo družabno popoldne v domu „Mangart“ v Zabnicah. Prireditelj srečanja je tokrat Slovensko planinsko društvo skupno s SPD iz Gorice.

Zbirališče ob 8. uri zjutraj pred postajo višarske žičnice v Kanalski dolini. Peljali se bomo z avtomobili preko Ukeve visoko pod Ojsternik in potem peš nadaljevali pot na vrh.

Člani in prijatelji našega društva prisrčno vabljeni!

O d b o r

Blaž Singer:

(9. nadaljevanje)

Gospodarska zakoreninjenost, eden osnovnih pogojev za obstoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem

RABA ZEMLJE 1971

		gozd	kmet. zemljišča	Od tega	
				njive	travniki, pašniki
Šmohor	ha	33.129	32.331	4.305	27.570
	% površ.	43,8	42,7	5,7	36,5
Beljak	ha	55.313	39.120	10.236	26.421
	% površ.	52,8	37,3	9,8	25,1
Celovec	ha	60.722	61.037	18.482	38.700
	% površ.	44,8	44,9	13,6	28,5
Velikovec	ha	46.064	36.390	17.139	17.155
	% površ.	52,1	41,2	19,4	19,4
Koroška	ha	429.780	411.415	93.278	301.075
	% površ.	45,5	43,5	9,9	31,9

(Dalje prihodnjič)

Šport - šport - šport - šport

AVSTRIJSKA NACIONALNA LIGA

V 25. kolu avstrijske nacionalne lige so igrali:

Donawitz — Sturm Gradec 1:2 (1:0)

Tipično derbijska tekma med dvema štaterskima enajstericama v Donawitzu, ki sta jo obe strani igrali deloma precej grobo in z uporabo vseh fizičnih moči.

Wacker Innsbruck — LASK 2:1 (0:0)

Šele proti koncu tekme se je Tirolcem posrečilo zabiti LASK dva gola. Največjo zaslugo za nizek rezultat ima vratar LASK, ki je innsbruške napadalce spravljal 70 minut v obup, da niso mogli do tedaj niti enkrat spraviti žoge v njegovo mrežo.

REGIONALNA LIGA „SREDINA“

V 24. kolu tekmovanja v regionalni ligi „sredini“ so koroški klubi doživeli pravo katastrofo: Radenthein je premagalo moštvo, ki je trenutno na 10. mestu, in sicer ga je premagala Flavia Solva visoko s 0:4, VSV/Warmuth je izgubil v Lieznu z rezultatom 2:5, ter je moral s tem porazom oddati 2. mesto Kapfenbergu. Medtem ko je SC Magdalen dobil v Weizu važno točko 1:1, ter mu tako zagotavlja gotovo 5. mesto na lestvici.

V finalu za „pokal prvakov“

AJAX — JUVENTUS 1:0 (1:0)

Evropski pokal državnih prvakov ostane še nadalje domena holandskega nogometa: z „zlatim golom“, ki ga je že v 4. minuti zabil Johnny Rep je dosegel Ajax v sredo, 30. maja, zvečer v Beogradu, pred okrog 100 tisoč gledalci, kot drugo evropsko nogometno moštvo hattrick v tekmovanju državnih prvakov. Nizozemci so bili uspešni z zmagami v treh zaporednih letih nad grškim moštvom Panathinaikosom, Introm iz Milana in sedaj nad Juventusom iz Turina.

Nizozemci so si zagotovili zmago v prvih minutah srečanja, ko je po lepi akciji Rep neubranljivo streljal v vrata in premagal vratarja Zoffa, ki ni mogel napraviti nič na krassen strel v levi kot vrat. Evropski prvaki so ves prvi polčas prevladovali in s hitrimi prodori večkrat spravili v zagato italijansko obrambo, ki je le s težavo zaustavljala razigrane napadalce.

Italijani so se opogumili šele v drugem polčasu, ko so spremenili svoj sistem igre in začeli ostro nadzirati nizozemske igralce. Ti so v drugem delu srečanja precej popustili in celo dovolili Juventusovim napadalcem, da so prišli v Stuyev kazenski prostor, vendar brez uspeha. Glavna hiba italijanske taktike je bila morda ta, da so se vsi skupaj preveč bali Nizozemcev in zato ves prvi polčas ostali v obrambi, v upanju, da jim bo uspelo nadoknaditi zamujeno v nadaljevanju srečanja. V najslabšem primeru

Radenthein — Flavia Solva 0:4

Radenthein, ki ima že 38 točk in gotovo prvo mesto v regionalni ligi „sredini“, se v tej tekmi vobče ni potrudil. Noben igralec moštva se v tej igri ni trudil, razen tega so prejeli kar tri poceni gole, ki bi jih moral ubraniti še tako slab vratar.

WACKER INNSBRUCK JE AVSTRIJSKI POKALNI PRVAK

Že drugič po letu 1970 je postal avstrijski pokalni prvak **SW Innsbruck**. Tirolci so v finalni tekmi za avstrijski pokal sicer izgubili v dunajskem stadionu pred 22.000 gledalci igro z Rapidom 1:2 (1:1), so pa kljub temu odnesli pokal domov, ker so na tujem zabili več golov, to se pravi, ker se na tujem zabiti goli štejejo dvojno. Innsbruck je doma dobil tekmo z 1:0. Za Rapid so sanje mimo, da bi drugič osvojili pokal, sedaj jim preostane lahko samo še prvo mesto v nacionalni ligi in s tem mesto državnega prvaka.

pa bi se zatekli k podaljškomo. Vendar pa niso računali na vzdržljivost amsterdamskih predstavnikov, ki so bili sposobni zadati na začetku srečanja izredno hiter ritem igre, ki se je odvijala preko odlične sredine igrišča, ki je zlahka prestrezala vse nasprotnikove napadalne akcije in stalno zalagala svoj napad z nevarnimi žogami.

Drugi polčas je bil nekoliko bolj medel, saj so Nizozemci popustili, vseeno pa so dokazali, da so si naslov evropskega klubskega prvaka (ki so ga letos osvojili že tretjič) popolnoma zaslužili.

Kaj so rekli po tekmi:

„Nismo prišli v Beograd, da bi prikazovali neko revijo, temveč da bi zmagali, je dejal Ajaxov trener Štefan Kovač.

Peter Radenković, nekdanji vratar Münchna 1860 pa je govoril v imenu desettisočev, ki so prišli v Beograd po več sto kilometrov daleč z vlaki, letali, avtomobili, avtobusi iz Nizozemske in Italije: „Teh 60.000 navijačev obeh enajsteric je bilo grenko razočaranih. Juventus je s počasno igro kot za uspavanje vse razočaral. In prav zategadelj bi moral Ajax iztržiti visoko zmago.“

Juventusov trener Čestimir Vyčpalek pa je rekel: „Vsi smo razočarani, več ne moremo povedati, vendar je Rep pred zabitjem svojega gola, ki je pomenil 1:0 za Nizozemce, napravil nad Juventusovim igralcem favl.“

SAK nadaljuje serijo svojih zmag!

Pred kuliso številnih pristašev, ki so prišli iz vseh predelov slovenske Koroške, je Slovenski atletski klub v nedeljo premagal v lepi in napeti tekmi moštvo Guttaringa s 4:0 (0:0). Že od začetka je SAK prepričljivo dominiral na igrišču. Nasprotnik je bil v začetku, posebno v obrambi dobro organiziran in je tudi v prvem polčasu uspešno rušil napadalne akcije slovenskega moštva, tako da se našim igralcem ni posrečilo v prvem polčasu zabiti gola.

V drugem polčasu je moštvo SAK neprestano napadalo z lepimi akcijami nasprotnikov gol. Neskončno je bilo navdušenje pristašev, ko je po lepi podaji Jožka Wroliča zabil napadalec Jože Fera odrešilni prvi gol. Okoli tristo pristašev je po tej lepi akciji aplavdiralo tako navdušeno, da si je pristaš Neča Wutte pri tem celo izpahnil nogo. Pritisk in naval našega moštva je bil v zadnji tretjini igre potem še tako močan, da so padli še trije goli (V. Waldhauser, Stanko Olip in P. Waldhauser).

S to igro je naše mlado moštvo zopet pokazalo, da je zrelo za vstop v višji razred.

Lestvica prvih štirih:	goli	točke
1. Slovenski atletski klub	—27	+ 98 42
2. Ob. Metnitztal	—20	+102 40
3. Wölfnitz	—24	+ 85 39
4. Launsdorf	—28	+ 66 34

Italijansko časopisje je komentiralo tekmo precej objektivno: „Štampa“ piše: **„Bili smo premagani, toda ne povoženi.“** Rimski časopis „Corriere della Sport“: **„Častno smo izgubili,“** istočasno pa piše, da je zmaga Nizozemcev zaslužena; končno piše še: **„Izgubiti igro proti tako renomiranemu moštvu, kot je Ajax, ni nobena sramota.“**

UEFA je proti svetovnemu prvenstvu državnih prvakov

V sredo opoldne (3. maja) pa je beograjski župan Rajko Pešič priredil sprejem za voditelje evropske Nogometne zveze (UEFA) in Ajaxa ter Juventusa. Ob tej priložnosti je predsednik UEFA Franchi izročil predsedniku Pešiču plaketo UEFA, podpredsedniku Šakiču pa zastavo UEFA. Zastopniki Turina so predsedniku Pešiču izročili „statueto“, simbol mesta. Predsednik Ajaxa je prav tako izročil Pešiču plaketo kluba. Branko Pešič je svojim gostom podaril albume Beograda.

Dopoldne istega dne pa je zboroval organizacijski odbor UEFA, ki je sklenil, da v prihodnje ne bo več nobene igre za takolimenovanega svetovnega prvaka med najboljšim evropskim državnim prvakom in zmagovalcem iz Južne Amerike. Prav tako je organizacijski odbor UEFA sklenil, da zaradi časovnih težav ne bo dvoboja med lanskoletnim evropskim prvakom (Ajaxom) in evropskim pokalnim prvakom (1972 je bil Glasgow Rangers).

Mauthausen . . .

(Nadaljevanje s strani 3)

zajopemo eno kitico Marijine pesmi. Tako smo tudi storili kljub težkemu privoljenju meniha, ki se mu je mudilo k molitvi. Pri naši molitvi se je mož še hudo držal, ko pa je zaorila pesem „Marija, Mati ljubljenca“, so se mu gube na obrazu kar nekam porazgubile, usta pa je zakrožil na smeh in zato smo odpeli tri kitice. „Schön, sehr schön!“ je dejal, ko je čakal na četrto, ki mu jo pa mi nismo zapeli. Kamorkoli sem še prišel v tujino, je vžgala slovenska pesem, tako tudi tukaj.

Okrog pol 8 zvečer smo se pripeljali v Spitz (Wachau), kjer smo dobili sobe in okusno večerjo. ki nam je prav dobro teknila. Dunajski zrezek pa takšen, no tako velikega že dolgo nisem videl, kaj šele jedel. Kapljica rujnega vina nas je poživila in zapeli smo nekaj narodnih. No, tukaj se ni nihče zgražal glede našega petja, saj ga povsod radi poslušajo, samo pri nas ne!?

Zjutraj po dobrem zajtrku, malo pred osmo uro, pa nas je zopet vzel v varstvo naš dobri šofer Sandi, ki je ves čas varno krmari ladjo na kolesih.

Preko Lilienfelda, čez planoto Annaberg, Josefsberg, smo prijadrali po dveh urah v Marjino Celje, kjer smo imeli sv. mašo, ne sicer pri glavnem oltarju, kot je bilo prvotno rečeno, temveč v stranski kapeli. Pa je bilo vsekakor boljše, saj bi se pri taki množici različnih romarjev in turistov naša pesem zgubila, medtem ko smo v zaprti kapelici prišli na svoj račun.

Po službi božji smo si ogledali zanimivosti cerkve, ki segajo daleč nazaj v dvanaisto stoletje. Ogromno bogastva je v lepi zakladnici, kar mi ni preveč ugajalo. Zlatnina me nikdar ni mikala in upam, da ji tudi v bodoče ne bom nasedel. Več kot polovico te dragocenosti, bi lahko pretopili v denar in z njim podprli uboštvo, ki ga je še dosti povsod. Caritasu bi takšna pomoč prav prišla, naj bo ob potresu, ognju, povodnji, ali kakšni epidemiji za zdravlila. Prišla pa bi prav tudi revnim dijakom in študentom, ki imajo voljo do učenja. Seveda bo marsikdo mnenja, da kar kdo daruje Cerkvi v zahvalo, naj ostane tam.

Res je, krona Kristusova in Marijina naj ostane v cerkvi, krasna košarica z zlatimi urami in drugim posvetnim nakitom pa k zlatarju, posebno danes, ko ima zlato astronomsko ceno. S tem denarjem bi lahko renovirali zapuščene cerkve in gradove. Da, tudi gradove, katere so naši predniki tisočkrat prekleli, vendar so sestavni del naše pokrajine in našega časa. Poklicani so, da vzbujajo v nas kulturno zavest in domačinski čut.

Ogromna večina vernikov, ki gledajo to bogastvo, je kmečkega, delavskega in obrtniškega stanu, ki morajo trdo delati in dvakrat obrniti denar, predno ga izdajo, da mu ga ne bo že jutri manjkalo. Ko sem si ogledoval preprosto delavno množico, ki je tudi opazovala košarico zlatih ur, sem se spomnil Gregorčičeve „V pepelnični noči“, ki v svoji pesmi pravi dobesedno takole:

Na teh ni srebra in zlata
in blesk jim je neznan,
na lilih tožnih se pozna
le sled solza in ran.

K. R.

KSAYER MEŠKO:

V koroških gorah

NOVELE

„Bog bo pomagal, mati.“

A je bridko začutil laž in hinavstvo svoje tolažbe, čutil, kako je nevreden, da govori o Bogu. Naglo, brez slovesa je odšel.

A zdaj jo spet tako jasno vidi, kako sedi na pragu, trpljenja in obupa podoba, usmiljenja vredna. Kakor bi sedela tu tik postelje, jo vidi.

„Ah, kaj“ — se obupno brani — „saj sta imela zavarovano. Kaj pa me je jezilo! — Dobro, da me ni nihče naravnost obdolžil. Zdi pa se mi, da me vendar po strani gledajo. Ali v srcu kaj sumijo?“ —

Zmotilo ga je v težkih mislih drdranje voza, ki je hitel mimo s truščem; pred kratkim so bili cesto posuli z gramozom. Za prvim vozom drugi, po kratkem presledku tretji.

„To bodo gasilci iz Beljaka. Ti bodo obvarovali cerkev. Ti nisem nameraval škodovati. Kako ji tudi bi, še pretekli teden sem popravljal streho in žlebe, ker je ob dežju zmeraj po zidu teklo.“

Nekako odleglo mu je.

„Gostilničar pa — ali ni zaslužil, kar je zdaj dobil?

5

Ali je bilo treba, da mi je službo odpovedal? Spodil me je, lahko rečem. Da sem vsak dan pijan, pravi.“

Postal je v mislih. Spet mu je legla velika teža na srce. „Oh, to pitje, to je moja nesreča. Da bi žganja ne bilo! Bi menda tudi vsega tega ne bilo. Ne imel bi na vesti dveh požarov. Oh, oh!“

Poltiho je zaječal, prevrnil se na postelji, kakor bi nameraval s tem odvaliti s sebe breme, ki mu je z bolečo težo ležalo na srcu. S silo se ga je skušal otresti: „Ah, kaj bo to! Gostilničarju je seveda lahko, vsak dan je mesa in pogače sit, najboljšo vino lahko pije. A jaz — siromak!“

Pomišljal je.

„Res, to moram priznati, sile mi ni bilo pri njem. A zakaj me je spodil! Zdaj pa ima.“

S ceste je zaslišal krepke, enakomerne korake.

„Ali gredo vojaki? — A že bodo. Tudi pri Doberniku so pomagali, kar me ni veselilo. Nocoj pa prav, da so prišli. Ti gotovo obranijo cerkev. Drugi stoje, zijajo, kričijo, letajo kakor brez glave sem in tja. Poprosi jih desetkrat: ‚Primate! Pomagajte!‘ — pa še nič pravega ni! Vojaku višji zapove: ‚Delaj!‘ — ne dela kakor stroj. Zdaj se za cerkev ni treba bati.“

Precej umirila ga je ta zavest. Mirneje, bolj trezno in urejeno je jel misliti na prejšnji večer, na zadnje dni. Premišlja, kako se mu je že tisti dan, ko mu je gostilničar službo odpovedal, porodila v srcu misel: „Maščujem se! Tako se bom maščeval kakor Dobrniku, zažgem mu.“

V prvem trenutku se je ustrašil te misli. Ustavljal se je, brnil se: „Ne, nikdar več! Vesel moram biti, da me niso že pri Dobrniku prijeli. Pa spet? — Ne, ne! In saj mi je gostilničar vendar dovolil, da smem ostati v njegovi

bajti, da si dobim kje drugje službo. Torej vendar ni tako brez srca.“

Dokler je bil trezen, je razmišljal in si govoril tako.

A proti večeru ga je že zmagovala moč žganja, ogenj pijače mu je podžigal voljo in strasti. Bolj kakor kak drug večer se je napil sinoči, iz jeze, da je izgubil službo.

In mu je v pijanosti sladek glas vabeče govoril: „Ali se boš pustil tako, Gregor? Vrni mu, maščuj se!“ — „Ne, ne! Dovolj je tisto pri Dobrniku.“ — „Ali si ti šema, Gregor!“ — je postajal sladki glas trši, kar posmehljiv. „Si pač siromak, siromak tudi na duhu. Kar hoče, stori lahko vsak s teboj. Tak strahopetnež si!“

Bridko ga je zadelo tako zasmehovanje. Strahopetnež? Kdaj in koga pa se je še kdaj bal?

Tako je omahoval, delal naklepe, zavračal jih, jezil se nase in na svet, na vse, ki so mu delali krivico, kakor je mislil.

A skušnjavec ni odnehal. Dvakrat vsiljiv je bil, kadar je bil Gregor zvečer od žganja že precej omamljen in slaboten. Tedaj je Gregor odnehal: „Res, zaslužil bi gostilničar. Toda če me dobijo? Leta in leta bom sedel.“

„Smešno! Ali so te zasačili pri Dobrniku? In so te zaprli? Morda celo obesili?“

Tako se je norvečvalo iz njega. Jasno je slišal posmehljivi glas iz globočin srca: „Saj si ne upaš, Gregor.“

„Da si ne upam? Kdo pravi to?“

„Saj si tudi pri Dobrniku grdo trepetal.“

Res, trepetal je, dobro ve. Spominja se pa tudi, da je bila čudna slast v tistem strahu, groza in slast v misli: Posveti se, pa me prime krepka roka, jezen glas mi zakriči v obraz: „Požigalec!“ Groza in slast v misli: „Posveti

V soboto zvečer

Dolg, kakor vsak drugi, je bil tisti teden. Pa vendar se je vaščanom zdel prekratek. Toliko dela je ob času košnje in žetve na vasi, da bi še enkrat daljši teden komaj zadostoval.

Pridne roke deklet so še v mraku pospravljale in pometale okoli hiš. Jutri bo nedelja, marsikateri tujec bo šel skozi vas in ne bi radi, da bi dejal:

„Glej jih, kmetavzarje, kako imajo nastlano okoli hiš!“

Med tednom ni bilo časa za pospravljanje, pa se je ob poti ter po dvoriščih nabralo precej sena in slame, ki se je med tednom otesala od težko naloženih voz.

Sem od potoka so se tiho pomenkovaje vračali fantje. Okopali so se in sprali s sebe znoj, ki se je med tednom nabral na njihovih telesih. Mrači se. Okna hiš se svetijo v vse gostejši mrak, ki polagoma ovija vas v svoj temni pajčolan. Mir zavlada na vasi, le sem in tja se sliši jok otroka, ki pa ga skrbna mati kmalu potolaži.

V krčmi sredi vasi se počasi zbere družba mlajših in starejših mož, tudi lovci so vmes. Ob čaši vina se je tako prijetno pogovarjati, pa čeprav si truden in potreben počitka. Starejši kmalu vržejo karte, mlajši se zbero ob biljardu, lovci pa se pogovarjajo o srnjakih, ki se ta letni čas lové na klic in marsikdaj plačajo svojo lahkovernost z življenjem.

Pri drugem, tretjem litru postaja pogovor vse bolj živahen. Marsikdo navrže nekaj kil srnjaku, ki ga je pogodil pretekli teden. Tudi rogovje je za srnjaka kar nekaj veliko; pri četrtem, petem litru bi se ustreljeni srnjak že skoraj kosal z jelenom. Psi pa ima tako čudovitega in sposobnega prav vsak lovec. Toliko pohvale je deležen, da človek nehoté dobi vtis: „Glej, še svojega gospodarja poseka, ščenel!“

Šele glasen prepir tam pri biljardu zmoti lovce, da prekinemo svoj strokovni pogovor. Nekdo pri biljardu je hotel goljufati. Napačno je porinil kroglo, morda niti ni bil tega sam kriv, ampak vinski nadomestek, ki ga je pridno zlival po grlu. Vendar povod za prepir in za nekaj besedi, ki jih ni najti v slovenskem pravopisu in slovarju, je bil tu in zakaj ne bi tega izkoristili ter tako razširili spored in zabavo sobotnega večera!

Možakarjev pri kartah prepir ne moti. Po mlem se jim že dremlje, le eden sikne skozi redke zobe: „Preklemana mularija! — pik je aduti!“ Še krepko pljune pod mizo in se dalje zatopi v igro.

Tam pri biljardu razbijejo še liter, seveda praznega in s to junaško potezo je prepir končan. Gostilničarju že v najlepši slogi plačajo račun. Vsi za enega — eden za vse!

*

Mladi fantje, ki jim ni za krčmo, so se zbrali tam na vrtu pod košatimi jablanami. Sprva boječe, plaho, potem pa vedno krepkeje se je bolj ali manj ubrano oglasila tista znana: „Sinoči sem na vasi bil, na onem kraj“ potoka...“

Posebno krepko je vzdignil glas Peter, kajti ni bilo daleč tja do sosedove hiše in do oken-

ca, za katerim je deklica njegovih sanj. Toliko je že ugotovil, da okence ni povsem zaprto. Kakopak, poleti je včasih tudi ponoči vroče in kdo bi zdržal za zaprtim oknom, posebno, če je mlad! O kako rad bi Peter kdaj prislonil lestev tja pod okence in poklical Pepco, pa se je bal, da bi mu to zamerila; pa ne Pepca, pač pa njena mati. Nje, nje se je bal Peter in zato je lestev ostala na svojem mestu in ni romala pod sosedovo okno. Pač pa je zato Peter toliko bolj zvesto pazil, da ne bi kdo drug, bolj pogumen od nje-ga, potrkal na okence njegove ljubezni. He, ali bi mu jih naložil z bičem tja pod hrbet, nepridripravu! se je dušal sam pri sebi.

Da bi pa sam poklical Pepco — nak; potem bi se mu drugi dan smejala. Prav gotovo je niti k oknu ne bi bilo. Hudirjevo so dekleta zadnje čase nezaupljiva. Od tiste sobote pa še posebno, tam pomladi je bilo, ko se je osmešila zaljubljenar Franca. Takole je bilo:

Franca je že bila „cikorija“. Tako namreč na vasi pravijo deklicam, ki so že šestindvajsetkrat dočakale vrnitev lastovic, a še zmeraj ostale samičke, to je brez zakonske slabše polovice.

Franca je bila že kaki dve leti „cikorija“, ko se je do ušes in še čez zaljubila v brhkega Anžeta. Anže je to leto prevzel kmetijo, pa je vse tako kazalo, da se bo kmalu moral vpreči v zakonski jarem.

Vsa stvar bi bila morda kar v redu; smola ali nesreča je bila le v tem, da se je sicer Franca zaljubila v Anžeta, ni pa se Anže zaljubil v Franco, niti ni bilo nobenih znamenj, da kaj takega v kratkem namerava. Za vse to so seveda zvedeli tudi vaški fantje.

Neke temne sobotne noči so se zbrali Mizarjev Janez in še dva njemu enaka, da gredo v njegovem, to je v Anžetovem imenu, klicat Franco. Seveda, brez njegove vednosti in dovoljenja. Janez je znal tako imenitno oponašati glasove in govorico svojih sovaščanov, kakor na primer zna šoja v gozdu oponašati glasove prebivalcev gozdnega kraljestva. Zaradi te svoje imenitne lastnosti je za to noč prevzel vlogo Anžeta. Ko sta se njegova pomagata postavila na stražarski me-

sti, levo in desno od okenca, je Janez z Anžetovim glasom poklical Franco:

„Francka, Francka, dolgo sem odlašal, nisem se ti upal prej povedati, da te imam rad, veš, mama mi ne pustijo, da bi imel tebe. Jaz pa te imam tako rad, ne morem več brez tebe živeti. Daj, oglašaj se, pridí k okencu!“

Zaškrípalo in zašumelo je v kamrici, ni pa se Franca še oglasila — kdo ve, morda zaradi lepšega, češ da ne bo mislil, kako težko ga je čakala.

Pa je napel Anže, oziroma njegov namestnik Janez, še druge strune.

„Zakaj se ne oglašiš? Ne veš, kako te imam rad! Ali me ti nič ne maraš? O, pa grem in me več ne vidiš.“ In je zajokal in zasmrkal tako žalostno in presunljivo, da je Franco kar vrglo k okencu in tam stoječemu Anžetu, ki pa ni bil Anže ampak Janez, okoli vratu.

Mirno je trpel Janez njene objeme in poljube in bi jih še, pa sta nenadnemu koncu ganljivega prizora bila kriva Janezova čuvaja in pomagata. Morda je bila po sredi nevoščljivost ali pa ju je res premagal smeh. Skratka, v tiho noč in v Francina ušesa je naenkrat zadonel njun glasni in dvoglasni ha-ha-ha.

V hipu je Franca spoznala, koliko je ura; posebno še, ko je njen nos zaznal, da se od dozdevnega Anžeta širijo duhovi, ki so značilni za izdelke tobačne tovarne. Nikoli pa ona v Anžetovih ustih ni opazila ne cigarete, cigare, pipe ali podobne nepotrebne pritikline. Jezno je zaloputnila okence, niti: „Sram vas bodi!“ ni utegnila reči in že je bilo konec njenega dueta z Anžetom oziroma Janezom.

No in to se je seveda razvedelo, kajti tudi noč ima baje oči in ušesa, morda so fantje tudi sami kaj izblebetali. Skratka, stvar je postala javna tajnost. In od tedaj dekleta ne odpirajo več okenc. Seveda so tudi izjeme. Kje jih pa ni! Še bela vrana se najde, pravijo stari ljudje.

*

Peter se je zato odločil za drugo pot. Zdaj se je že dve nedelji popoldan pogovarjal z dekletovim očetom in materjo o vremenu in podobnih dolgočasnih rečeh; zraven pa, kadar je mislil, da ga ne vidita, z očmi iskal Pepcin rdečelični obraz. Pa sta stara dva kmalu ugotovila, kam pes taco molí, in niti nista bila jezna. Čemu pa, saj bo Peter kmalu gospodar lepega grunta!

(Nadaljevanje na 8. strani)

Neodposlano pismo

Poslušam radio in ne morem spati. Štejem do deset, sto, toda nič ne pomaga, z ničimer si ne morem priklicati spanca. Vstanem in se zazrem skozi okno. Lepa noč je, zimsko nebo je polno zvezd. Zvezde, kako ste daleč! Rada bi imela eno zase, svetila bi mi v sobi in morda bi njena svetloba prodrla tudi v moje srce, ki je polno temne žalosti.

V sobo udari mrzel zrak, a jaz ne občutim ničesar, moje misli hitijo k tebi. Pišem ti pismo, za katerega vem, da ne bo nikoli zagledalo luči in tvoji sobici s sidrom, simbolom upanja, na steni.

»Dragi moj Janez! Že dolgo ni od tebe nobenega glasu. Sprašujem se, zakaj mi ne pišeš, a na vprašanja ne najdem odgovorov.

Dragi, ne morem te pozabiti! V duhu vidim pred sabo tvoj nežen obraz, prenežen za fanta in tvoje rjave kodre in tako temne oči. Če bi imela tvojo sliko, bi jo sežgala, toda te slike, ki jo nosim v sebi, ni moč uničiti. Blizu si, a zame tako daleč. Iščem poti k tebi, toda ne najdem je, izgubljam se v temi. Je res ni?

Verjel si govoricam. Kako naj ti po-

Pomladna pesem

**Ptica drobna, ptica lastovica,
z juga se je v gnezdo povrnila.
Z njo se v meni je pomlad zbudila,
strun srcá se vnela govorica.**

**Kakor sonca toplega gredica
čaka, da bi žarkov se naužila,
duša vse je hrame odklenila,
da Lepote ne presliši klica.**

**Misli tople so ko brstje mlado,
ki prepolno soka in vonjave
sanja cveta in sadú naslado.**

**Vse okrog dehté, pomladne trave...
Kam, povej, srcé, le kam bi rado?
Saj nazaj predolge so daljave...**

Ljubka Sorli

vem, da je vse, prav vse laž? Kdo ve, če boš kdaj izvedel, da ti je najboljši prijatelj lagal? Morda se ti bodo kdaj odprle oči, toda tedaj bo že prepozno, prepozno zate in zame. Večkrat se sprašujem, zakaj so ljudje tako sebični; ne zavedajo se, koliko hudega lahko storé z nepremišljenimi besedami. Beseda ni konj, toda besede včasih tudi ubijajo. Ubijajo ljubezen, ki je komaj zagorela. Zdi se mi podobna cvetki, ki je prezgodaj vzcvetela, prva pomladanska slana jo je zamorila.

Nikoli ne boš izvedel, kako te ljubim. Tudi ti si me ljubil. Vem to, prepričana sem, da tvoji poljubi niso bili zlagani. Zapustil si me, ko sem te najbolj potrebovala. Nikdar več ne bova skupaj. In vse to samo zaradi nekaterih, ki me sovražijo. Sovražijo, ker nisem takšna kot druge, ker ne maram raznih doživljajev, ampak si želim iskreno ljubezen.

V svetu je toliko sovraštva, ki ga ljubezen ne more premagati. Nikogar še nisem ljubila, ne vedela, kaj je ljubezen, od ljudi sem izvedela, s kom se sestajam vsak večer. Takrat sem sklenila, da se nikoli več ne zmenim za govorice. Niso prenehali. Izvedela sem vse, prav vse; tudi to, kar je fant, ki sem ga izmed vseh najbolj cenila, smatral za prijatelja, dejal tebi. Nisem vedela, da lahko postane najboljši prijatelj — najhujši sovražnik. Sedaj vem.

Jasno mi je tudi, da ti zaman pišem. Mojega pisma morda niti odprl ne bi, neprebrano bi se spremenilo v pepel. Ne, ne bom ti ga poslala, zaklenila ga bom med spomine, zakaj samo ti so mi še ostali.»

V vaškem zvoniku je odbila ura polnoč. Pismo je napisano. Ostalo bo v skrinjici in nihče ga ne bo bral. Marjana

se, in moje delo bo končano, poplačal sem mu z obrestmi.“ Groza in slast v vsakem koraku, slednjem gibu, ko se je tiho plazil proti skednju, res ves ovit s temno nočjo, a se vendar boječ, da je noč še presvetla, da ga premalo varuje pred kakim prežečim sovražnikom. Groza in slast v roki, ki se je bil že k slami priplazil in je pod suknjo, kakor bi jo moral varovati pred hudim vetrom, a jo je skrival le pred kakimi skrito ga opazujočimi očmi, drgnil vžigalico ob škatlico. Groza in slast v srcu in očeh, ko je potisnil mali plamenček pod slamo in ga je takoj pohleпно potegnila nase, kakor bi ga bila že težko pričakovala.

Vse to je spet doživljal z grozo in slastjo, ko ga je sedaj spet mamilo in vabilo. Maščevalnost ni odnehala, a strah je dolgo omahoval, branil se vabečemu prišepetavanju, pritrjeval, delal naklepe in sklepe, skesal se in jih zavračal, plašno se umikal. Teden tako, tri tedne, mesec dni.

Sinoči je omagal.

„Ko bi ne bil toliko pill!“ se srdi zdaj sam nase. „Že dolgo me ni tako zelo premagalo. To je bila moja nesreča.“

V sosednji vasi je popival; sam zase, niso ga posebno marali v družbi, njemu pa tudi za družbo ni bilo. Kako tudi? Za mladino je bil prestar — petdeset let — med može, med gospodarje ni prav sodil, tudi silil ni mednje, hlapec, delavec. Zadnje tedne, kar ni bil več pri gostilničarju, je tesaril, popravljal tudi pri cerkvi, precej zaslužil, v soboto zvečer in v nedeljo navadno vse zapil.

Tako tudi sinoči, v nedeljo zvečer. Ves omamljen je zapustil gostilno. Le težka, samo na pol jasno, kakor bi vse plavalo v nekaki pepelnatosivi megli, se spominja posameznih dogodkov naslednjih ur. Vmes se mu res za-

sveti ta in oni pred dušo kakor strašen blisk iz še strašnejše noči.

Že ven na polje je zaslišal glasno petje in vpitje iz gostilne ob cerkvi, ki je bila še do nedavnega tudi njegov dom. Dražilo in jezilo ga je to petje. In ga hkrati privlačevalo.

Ni šel v svojo bajto na koncu vasi. Skozi vas se je napotil, počasi je stopal mimo gostilne, enkrat, dvakrat, z mržnjo, s hudobnimi naklepi v srcu.

„Gregor, nocoj!“ ga je spodbujal tisti skrivnostni glas.

„Ali bi res?“ se je branil, omahoval, pritrjeval.

„Prav nocoj! Nedelja je, ves dan imajo delo v gostilni, dolgo bodo pokonci, vsi utrujeni bodo trdno zaspali. Pazi, kdaj odidejo zadnji gostje, kdaj pogase luči in ležejo.“

Enkrat se je čisto približal vežnim vratom v gostilno, že je nameraval vstopiti: „Gostilna je za vse, tudi zame. Še nekoliko spijem.“

„Ne hodi, Gregor! Ni treba, da te vidijo,“ ga je kar s silo odrival tisti notranji glas.

Zavil je okrog hlevov, tako dobro mu znanih. Skozi motno, zaprašeno okno je pogledal v konjski hlev. Videl je le na pol jasno, kako se hlapec, njegov naslednik, mlad, osemnajstleten, pravkar razpravlja, da bo legel.

„Tudi ta v kratkem zaspi. Mlad je, trdno spanje ima.“

Čez nekaj trenutkov je brljavo okno otemnelo, hlapec je ugasil luč in legel.

„Kaj bi zdaj stopil na skedenj?“

„Ne še, Gregor! Gostje so še v gostilni, morda bi te kdo opazil.“

Nekaj časa je slonel ob zidu, oddihaval si, odpočival,

ker v glavi se mu je vrtelo, noge so mu bile težke, nepokorne.

„Težko stojim, domov pojdem.“

Doma je odklenil z nerodno roko, počasi stopil v temno sobo.

„Tako zaspan sem, ležem.“

„Ne, Gregor! Zaspiš in ne izvršiš.“

„Pa se pokrepčam, da laže počakam.“

Vzel je s police precejšnjo steklenico, do polovice napolnjeno z žganjem, nagnil, žejno pil.

„To krepča! Da ne zaspim, pojdem nekoliko na zrak, med njivami, ne po cesti ali stezi. Tam me nihče ne sreča, kdo bi tudi ob tem času po polju hodil!“

In je še in še pil, da je steklenico spraznil. Vstal je, tipal z rokami v temi pred seboj, da je našel vrata in ni butnil vanje, ker noge so mu bile vse mahedrave in se je opotekal. Ne vrát v sobo ne vežnih vrat ni zaklenil: „Saj se v kratkem vrnem.“

Pred bajto je postal, ogledal se po vasi: „Nikjer več luči. Nedelja je, zgodaj so legli. Menda bodo tudi v gostilni kmalu zaprli.“

V zvoniku je bila ura. Štel je, pa se je zmotil in ni prav vedel, ali bije deset ali enajst.

Zavil je na polje, počasi stopal po mehki, mokri travi, zvečer je bilo nalahko pršilo. Omahoval in švedral je sem in tja, včasih se tako opotekel, da bi skoraj pal.

„Nekoliko preveč sem ga...“

Ni še minilo četrť ure, kar je zaslišal s ceste glasno govorjenje, vmes smeh.

„Ti gredo iz gostilne. Morda so zadnji in kmalu zapro.“

(Dalje prihodnjíč)

tedenski program

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 10. 6.: 7.10 Duhovni nagovor — L. Delata: Praznik Svetega Duha. — PONEDELJEK, 11. 6.: 7.10 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — TOREK, 12. 6.: 9.30 Narodne pesmi in viže. — 13.45 Informacije — Šport — Otroci, poslušajte! — SREDA, 13. 6.: 13.45 Informacije — Natrgani cvetovi (Pesmi Ančke Šumenjak) — Za našo knjižno polico. — ČETRTEK, 14. 6.: 13.45 informacije — Žena, družina, dom. — PETEK, 15. 6.: 13.45 Informacije — Solistična glasba. — SOBOTA, 16. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 10. junija (Binkoštna nedelja): 10.00 Ekumenska služba božja iz rimske bazilike v Trierju — 16.30 Za otroke od 6. leta: Pasje življenje — 16.40 Za otroke od 11. leta: Rugby (o težkočah ravnanja z jajcem) — 17.05 Gulp, risarski film — 17.10 Za družino: Očetje so tudi ljudje — 17.55 Konj, ki kiha, lahko noč za najmlajše — 18.00 Perzijski tepih — 18.30 Alpbachska življenjska ura — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Šport — 20.10 Beseda v nedeljo zvečer — 20.15 Izgubljene listine — 22.00 Šport in čas v sliki — nočna izdaja — 22.25 27. nadstropje.

PONEDELJEK, 11. junija (Binkoštni ponedeljek): 12.00 Pomlad na Dunaju — 16.30 Za otroke od 7. leta dalje: Mala čarovnica, ki ni mogla biti hudobna — 17.30 Za otroke od 11. leta dalje: Moj prijatelj Ben — 17.55 Konj, ki kiha, lahko noč za najmlajše — 18.00 Salud, Amigos, pop glasba — aktualna Venezuela — 18.30 Zlata Bavarska — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Šport — 20.15 Čudne življenjske zgodbe barona Fridrika Trenka — 21.35 Dunajski filharmoniki na Daljnem vzhodu — 22.20 Čas v sliki.

TOREK, 12. junija: 18.00 Walter in Connie: Tečaj angleškega jezika — 18.25 Medvedja družina, lahko noč za najmlajše — 18.30 Fotografiranje za vse — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Srečanje z živaljo in človekom — 21.05 Izložba — 22.00 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.00 Menežerstvo.

SREDA, 13. junija: 10.00 Televizija v šoli: Kaj je avstrijsko gospodarstvo — 10.30 Instrumenti tehnike — 11.00 Program za delavce — 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Veseli detektiv — 17.10 Za otroke od 11. leta dalje: Mali športni ABC — 17.35 Gulp — 17.40 Antena; mednarodni mladinski magazin — 18.00 Tečaj francoskega jezika — 18.25 Medvedja družina, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kuhinja v televiziji — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Saga o Forsythih — 21.10 Mednarodna nogometna tekma med Avstrijo in Brazilijo — 22.40 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.45 Nogometna tekma za svetovno nogometno prvenstvo med Švedsko in Madžarsko v Budimpešti — 23.45 Športni tiskovni praznik na dunajskem štadionu.

ČETRTEK, 14. junija: 10.00 Televizija v šoli — Mali svet velikih čudežev — 10.30 Obiščimo ateleje — 11.00 Britansko življenje in literatura — 11.30 Tečaj francoskega jezika — 12.00 Dnevi, ki so delali zgodovino: Hirošima — 12.30 Menežerstvo — 18.00 Tečaj italijanskega jezika — 18.25 Medvedja družina, lahko noč za najmlajše — 18.30 Šport — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Čudne življenjske zgodbe barona Trenka — 21.25 Šepetanje v stanovanju — 21.35 Pogled nazaj — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja.

PETEK, 15. junija: 10.00 Televizija v šoli: Krščanski običaji — 10.30 Gost pri Franzu Nablu — 11.00 Program za delavce: Kora Terry — 12.45 Klub seniorjev — 18.00 Orientacija — 18.25 Medvedja družina, lahko noč za najmlajše —

18.30 Očarljiva Ženi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Uradni spisi XY — nereseni — 21.20 Sokrat, vojaki in simboli — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.10 Divja dežela, pustolovski film o burski vojni — 23.40 Krožne kolesarske dirke po Avstriji.

SOBOTA, 16. junija: 16.30 Za otroke od 5. leta dalje: Listamo po slikanici: Slon z rožnatoredčimi uhlji — 16.50 Hišica — 17.15 Za otroke od 11. leta dalje: Kdo je Tyrant King? — 17.40 Za družino: s fotografom — 18.25 Medvedja družina, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Heinz Conrads v soboto zvečer — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Halo, halo... Hotel Sacher... vratar — 21.20 Šport — 21.50 Čas v sliki — nočna izdaja — 21.55 Lovčeva noč.

2. PROGRAM

NEDELJA, 10. junija: 17.45 Konji mojega očeta — 19.40 Kultura — posebno — 20.05 Vprašanje kristjana — 20.10 Izobrazba — 20.15 Poznate melodijo? — 21.15 Boljši sejem Lodynskega — 21.40 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 11. junija: 17.45 Konji mojega očeta — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Veruška — 20.15 Veseli dan, komedija Petra Turrinija — 21.45 Čas v sliki.

TOREK, 12. junija: 18.30 Ameriški vesoljski načrt Skylab I — 19.00 Poskrbeti — zgodnje spoznanje — zdravljenje — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 Neuspehi (Lakota po ljubezni. Film o koncu ljubezni) — 21.55 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 22.15 Čas v sliki in kultura.

SREDA, 13. junija: 18.30 Dnevi, ki so delali zgodovino: Hirošima — 19.00 Menežerstvo — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 Svet in znanost — 21.10 Kore Terry — 22.55 Avstrija v sliki — 23.15 Čas v sliki in kultura.

ČETRTEK, 14. junija: 18.30 Krščanski običaji — 19.00 Stik — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 Črni valovi, poročilo o črnih v ameriških filmih — 21.00 130. rojstni dan Edvarda Griega (1843 do 1907) — 21.35 Simon Templar — 22.20 Avstrija v sliki — čas v sliki in kultura.

PETEK, 15. junija: 18.30 Gost pri Franzu Nablu — 19.00 Le en travnik — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 Spotoma ob koncu tedna — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 K temi „Mladi nemški film“: Obedi — 21.45 Avstrija v sliki — 22.20 Čas v sliki in kultura — 22.55 Uradni spisi XY — nereseni.

SOBOTA, 16. junija: 15.10 Saga o Forsythih — 16.00 Evropsko prvenstvo v konjskih dirkah za ženske — 18.30 Mini-Max — 18.55 Glasbena poročila — Georg Friedrich Händel — 19.30 Čas v sliki — 20.00 ORF danes — 20.06 Šport — 20.09 Izobrazba — 20.15 Mladost študijske svetnice, film Thomasa Valentina — 22.05 Čas v sliki.

LJUBLJANSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 10. 6.: 8.40 Neznani letéči predmeti — 9.35 Po domače s Stankom Kovačičem — 10.10 Kmetijska oddaja — 10.55 Mozaik — 11.00 Otroška matineja — 11.55 Poročila — 12.00 TV kašipot — 17.45 Poročila — 17.50 Operacija Val-kire — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.30 TV barometer — 20.35 Moji gostje in jaz: Boris Dvornik — 21.30 Dobre stare melodije — 21.45 Športni pregled — 22.15 Poročila.

PONEDELJEK, 11. 6.: 16.45 Madžarski TV pregled — 17.50 F. Puntar: Stol pod potico — I. del — 18.15 Obzornik — 18.30 Pustite jih živeti — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.35 Štiri ure do Elbe I — 22.20 Janez Menart: Srednjeveške balade — 22.45 Poročila.

TOREK, 12. 6.: 17.15 Madžarski TV pregled — 17.45 F. Forstnerič: Jabolko — 18.00 Risanke — 18.15 Obzornik — 18.30 Bratislavska Lira —

18.55 Mozaik — 19.00 Prehrana v izjemnih pogojih — 19.15 S kamero po svetu: Uganda — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.35 Mi med seboj — 21.35 L. N. Tolstoj: Vojna in mir — 22.25 Poročila.

SREDA, 13. 6.: 16.25 Madžarski TV pregled — 17.40 Mačkon in njegov trop — 18.10 Obzornik — 18.25 Na sedmi stezi — 18.45 Plavanje — Crawl — 19.10 Mozaik — 19.15 Rezerviran čas — 19.45 Kozmetično ogledalo — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.35 Hazarder — 22.45 Poročila.

ČETRTEK, 14. 6.: 16.45 Madžarski TV pregled — 17.45 Veliki in majhni — 18.15 Obzornik — 18.30 Tišina, na sporedu je nemi film — 18.55 Neznani letéči predmeti — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 Četrtekovi razgledi — 21.30 D. Kadljevč: Strah in groza — 22.30 Poročila.

PETEK, 15. 6.: 16.45 Madžarski TV pregled — 17.30 Pisani svet — 18.15 Obzornik — 18.30 Profesor Baltazar — 18.40 Cesta in mi: Traktoristi — 18.50 Pet minut za boljši jezik — 18.55 Mozaik — 19.00 Kratek film — 19.15 Naš ekran — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.35 Iz zakladnice svetovne književnosti: Ch. Dickens: Veliko pričakovanje — 22.20 XXI. stoletje — 22.45 Poročila.

SOBOTA, 16. 6.: ... Športno popoldne — 18.15 Obzornik — 18.30 Mr. Magoo vam predstavlja — 19.10 Mozaik — 19.15 Humoristična oddaja — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 TV barometer — 20.30 Intervju — 21.30 Junaki cirkuške arene — 21.55 Šerif v New Yorku — 22.45 TV kašipot.

Burgiba posreduje na Bližnjem vzhodu

Velik odmev so imele izjave predsednika Tunizije Burgibe, ki je med intervjujem s skupino italijanskih novinarjev izjavil, da je po njegovem mnenju razdelitev Palestine edina rešitev za dosego trajnega miru med Arabci in Izraelom. Palestino naj bi razdelili, kot je bilo predvideno v resoluciji Organizacije združenih narodov iz leta 1947.

Predsednik Burgiba je tudi dodal, da njegov predlog ni nov, saj ga je izrazil že leta 1965, torej pred šestdesetno vojno, med katero je Burgiba dejal, da se petrolej lahko koristneje uporabi. „Izkupiček namenimo kulturi in mladini,“ je vzkliknil, „to bo mnogo bolj koristno orožje v rokah arabskega naroda“.

Burgibove izjave so seveda odjeknile tudi v Tel Avivu. Na zasedanju parlamenta je zunanji minister Aba Eban izjavil, da je „izraelska vlada pripravljena srečati se s predsednikom Tunizije. Izrael“, je nadaljeval Eban, „zanima spoznati mnenje Burgibe o kraju in datumu, ki bi bila primerna za tako srečanje, ker je Izrael vedno pripravljen na srečanja z vsemi arabskimi voditelji.“

V soboto zvečer

(Nadaljevanje s 7. strani)

Še je Peter zapel s fanti, visoko in močno je zmeraj pritisnil, kadar je pesem govorila o ljubezni. E, morda pa Pepca le poslušal!

Počasi se je noč prevesila v drugo polovico; že se je sem pa tja oglasil petelin, kakor da hoče pomagati fantom. Slednji pa so se začeli počasi razhajati. Seveda, Peter domov gredé ni pozabil pogledati tja k okencu svoje drage, če ni morda tam kaj narobe. Vse je v redu, celo okence je zaprto. Morebiti se je Pepca prej naveličala poslušati kot Peter peti.

Tudi iz krčme so odhajali zadnji gostje. Ni bila ravno vsakemu ravna hoja. Morda je bil kdo trd zaradi dolgega sedenja ali zaradi revme ali česa podobnega. Lahko se zgodi, da koga žena ozmerja, po krivem seveda, da je pijan. Pa kaj zato! Kaj pa se ženske razumejo na moško naravo in na njene potrebe!

Tam na vzhodu pa se je začelo rahlo svetlikati. Poleti je noč kratka, komaj da se dobro stemni, že se tam na vzhodni strani poraja nov dan. Petrov korak pa gre počasi mimo dekletove domačije proti domu. Nekajkrat rahlo zastane, potem pa gre naprej, saj je tudi jutri še en dan, zamrmra Peter.

I. M.

- Nobeno češčenje Marije ni tako milosti polno kot posnemanje Marijine ponižnosti. (Erazem)
- Ako želiš ugajati vsakomur, bo hudič prvi, ki ti bo čestital.

Umrli je dobrotnik Slovencev

(Nadaljevanje s 3. strani)

lažil in je med drugim dejal: »Pomislite, dragi Slovenci, babilonska sužnost je trajala 70 let, vaša bo pa veliko prej minila. Prosim, zapojte spet eno izmed vaših lepih cerkvenih pesmi!« Najprej so zapeli Marija, k tebi uboge reve in potem Raduj, nebeška se Kraljica... Mislim, da niso še nikoli v življenju tako zapeli iz vse duše kot tedaj v Oederanu...»

Po božji previdnosti je med zadnjo svetovno vojno obiskal vsa taborišča, kjer so bili zaprti Slovenci. Tolažil in bodril jih je ter jim na vse mogoče načine pomagal, jih spovedoval in zanje maševal ter pridikal. Svoje obširno in smrtno nevarno delovanje je opisal v knjižici MOJE DELO MED SLOVENCIMA, ki je izšla v Ljubljani leta 1970. V najbolj nevarnem času je po nalogu apostolskega nuncija G. Orseniga v Berlinu obiskal — preoblečen v berača — mariborskega škofa dr. Ivana Tomažiča, ki so ga pred škofijskim poslopjem strazili nacisti. Z Marijino pomočjo je prišel skozi vse nevarne ovire do škofa Tomažiča. V triurnem razgovoru mu je škof Tomažič pojasnil razmere v Sloveniji ter o stanju v mariborski škofiji. Zvedel je o nepopolnem trpljenju slovenskega ljudstva in kako krvavi slovensko narodno telo iz neštevilnih ran... Z važnimi poročili se je pokojni prelat Hegenkötter srečno vrnil k nunciju in mu poročal, kako Slovenci trpijo zaradi nemških in italijanskih okupatorjev. Nuncij je novice iz Slovenije po zanesljivi poti poslal sv. očetu Piju XII., ki je takoj priskočil na pomoč trpeči Sloveniji.

O svojem dolgoletnem dušnopastirskem delovanju mi je sam med drugim zaupal in dejal:

„Vse življenje sem si kot duhovnik prizadeval, da bi povsod posnemal Jezusa, ki je ljubil otroke, siromake, bolnike, grešnike, begunce... Njegovo metodo sem uporabljal vse življenje. Po tej metodi sem imel vedno uspehe. Pri srcu so mi izseljenci, ki si morajo služiti vsakdanji kruh v tujini, in begunci, ki so nasilno odtrgani z domače zemlje. Slovence sem vedno bodril in jih prosil, naj ne izgubijo upanja in poguma. Večkrat sem jim dejal, da po vsakem dežju posije sonce. In sonce svobode in vrnitve bo kmalu posijalo tudi za slovenske preseljence. Bogu sem neizmerno hvaležen za posebno milost, da sem mogel in smel dušnopastirsko delovati med Slovenci, ki so bili med zadnjo svetovno vojno nasilno iztrgani z rodne zemlje in odpeljani v nemška taborišča. Nikoli ne bom pozabil ganljivih srečanj s slovenskimi trpini po številnih taboriščih. Neomajna vera v Boga in otroška ljubezen do božje Matere — to dvojce jim je dajalo moč, da so vztrajali in se po hudih preizkušnjah vrnili v domovino...“

Ljubljanski škof dr. Anton B. Jeglič je imenoval pokojnega Avgusta Hegenkötterja zaradi »marljivega in uspešnega dušnopastirskega delovanja med Slovenci v Vestfaliji za častnega konzistorialnega svetnika ljubljanske škofije. Papež Pavel VI. ga je zaradi »posebnih zaslug na karitativnem, socialnem, ekumenskem področju, zlasti pa še zaradi prav izrednih zaslug na dušnopastirskem področju med vojnimi ujetniki in begunci med zadnjo svetovno vojno imenoval za prelata. Mariborski škof dr. M. Držičnik ga je imenoval za č. konzistorialnega svetnika mariborske škofije, ker je pokojni prelat Hegenkötter pomagal na dušnopastirskem in karitativnem področju lečiti hude rane slovenskemu ljudstvu.

Veliko naših bratov in sester, ki so si služili trdi usakdanji kruh po rudnikih v Vestfaliji in Porenju, zariti globoko pod zemljo, so za vedno omahnili in jih zdaj krije tuja zemlja. Med nje je zdaj legel utrujen od neprestanega dela, tudi njihov prijatelj in dobrotnik — nepozabni prelat Avgust Hegenkötter.

Dr. Jože Premrov

Darujte za tiskovni sklad!

20 različnih tipov vrtnih kosilnic, stoli, mize, klopi za vrt in pohištvo za tujske sobe nudi po ugodni ceni

Rutar - Center

A 9141 Dobrla vas — Eberndorf
Telefon 0 42 36 - 381

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.—DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 60.— N. din, za USA, Avstralijo, Kanado in južnoameriške države 7.— USA dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Zrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.